

**T. C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI**

**İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULA
İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ**

(Rize İli Örneği)

(Yüksek Lisans Tezi)

Özge BEYAZ

Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK

Danışman

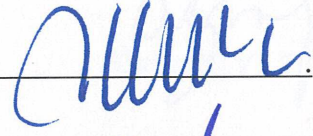
RİZE

2019

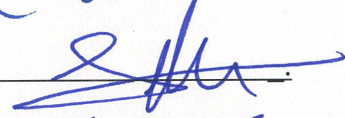
KABUL VE ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalında, Özge Beyaz tarafından hazırlanan *İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okula İlişkin Algılarının İncelenmesi (Rize İli Örneği)* başlıklı bu çalışma, 11.07.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

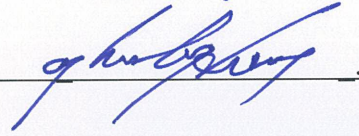
Başkan: Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK

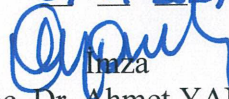
Üye: Dr. Öğr. Üyesi Seher Yarar Kaptan

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Aşkın Baydar

09/09/2019

Doç. Dr. Ahmet YANIK
Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Bu tezdeki bütün bilgileri etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yaptığımı bildiririm. İfade ettiklerimin aksi ortaya çıktığında ise her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 11/07/2019

Özge BEYAZ

ÖN SÖZ

Bu araştırma, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okula yönelik algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin yaşamlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri okulu nasıl algıladıkları bu araştırma için merak konusu olmuş, bu doğrultuda Rize ilinde 803 ilkokul 4.sınıf öğrencisiyle çalışılmıştır.

Araştırmanın ilk bölümünde; problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, sayıltıları, tanımlara yer verilmiştir. İkinci bölümünde araştırmanın kuramsal temelleri ve konu ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde yöntem, araştırma modeli, örneklem, verilerin toplanması, verilerin analiz edilmesi ele alınmıştır. Dördüncü bölümde bulgular ve yorum yer almıştır. Beşinci bölümde sonuç ve öneriler ele alınmıştır.

Tez danışmanlığımı üstlenerek beni onurlandıran, her daim sabırla yönlendiren, yolundan gitmekten ve öğrencisiyim demekten her zaman gurur duyacağım değerli hocam Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK' e sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Çalışmalarında yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Dr.Öğr.Üyesi Asiye Şengül AVŞAR ve Dr.Öğr.Üyesi Fatih CAMADAN'a teşekkürlerimi sunarım. Her zaman desteğini gördüğüm değerli arkadaşlarım Hakan GÜLAKAN ve Mustafa ÇELİK' e teşekkürlerimi sunarım. Her zaman en büyük desteğim olan, beni şuan yukarılarda bir yerde koruyup kolladığını bildiğim canım babam Mehmet KULAK' a, dayanağım canım annem Fatma KULAK'a ve hep arkamda olan ablam ve kardeşime teşekkür ederim. Yoğun tez çalışmalarında anlayış ve sabrıyla her zaman yanımda olan biricik eşim Ufuk BEYAZ' a çok teşekkür ederim. Bu çalışmamı çoğu zaman onun vaktinden çaldığım ama kokusu olmasa asla güç alıp devam edemeyeceğim biricik oğlum Kuzeyhan BEYAZ' a hediye etmek isterim.

Özge BEYAZ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	2
ETİK BEYAN	3
ÖN SÖZ.....	4
İÇİNDEKİLER.....	5
ÖZET	8
ABSTRACT.....	10
KISALTMALAR	12
TABLolar LİSTESİ	13
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	15
GİRİŞ.....	16

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ LİTERATÜR

1.1.1. Kuramsal Açıklamalar.....	22
1.1.1.1 Okul nedir?	22
1.1.1.2. Algı nedir?.....	24
1.1.1.3. Algıyı Etkileyen Faktörler Nelerdir?.....	25
1.1.1.4. Okul Algısı ve Okul Algısına Yön Veren Faktörler Nelerdir?	25
1.1.2. İlgili Araştırmalar	30
1.1.2.1. Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	30
1.1.2.2 Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Olarak Yapılan Uluslararası Çalışmalar.....	32

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1.1. Araştırmanın Modeli	41
2.1.2. Araştırma Grubu.....	41
2.1.3. Verilerin Toplanma Süreci	44
2.1.4. Verilerin analizi.....	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

3.1.1. İlkokul Öğrencilerinin Okul Algısı Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	47
3.1.2. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular	49
3.1.3. Öğrencilerin Sınıf Mevcuduna Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular	50
3.1.4. Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular	52
3.1.5. Öğrencilerin Annelerinin Sahip Oldukları Mesleklere Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular	54
3.1.6. Öğrencilerin Babalarının Sahip Oldukları Mesleklere Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular	55
3.1.7. Öğrencilerin Aynı Öğretmenle Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular.....	56
3.1.8. Öğrencilerin Hep Aynı Okulda Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular.....	58
3.1.9. Öğrencilerin Okula Geliş Şekillerine Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular	59

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA

4.1.1. İlkokul Öğrencilerinin Okul Algısı Puanlarına İlişkin Tartışma.....	63
4.1.1. Fiziksel Şartlara İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma	63
4.1.2. Öğretmenlere İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma...	65
4.1.3. Okuldaki Demokrasi ve Kurallara İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma	65
4.1.4. Okulla İlgili Duygular Alt Boyutuna Yönelik Tartışma	67
4.1.5. Derslere İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma	67

SONUÇ

5.1.1. Okul Algısı Ölçeğinin Her Bir Alt Boyutu İçin Elde Edilen Sonuçlar	70
KAYNAKLAR.....	72
ÖZ GEÇMİŞ	80

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ana Bilim Dalı: Temel Eğitim Anabilim Dalı

Tez Türü: Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK

Hazırlayan: Özge BEYAZ

Yıl: 2019

Sayfa Sayısı:80

ÖZET

İLKOKUL 4.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULA İLİŞKİN ALGILARININ İNCELENMESİ (Rize İli Örneği)

Çocukların eğitimleri, yaşamları ve deneyimleriyle ilgili fikirleri, bilişsel ve duyuşsal izlenimleri onların tüm yaşamlarıyla ilgili tutum ve düşüncelerini etkilediğinden dolayı bunların incelenmesi önem kazanmıştır (Aksoy ve Baran, 2010; Özdemir, 2008). Benzer şekilde çocukların okul kurumu ile ilgili algıları da tutum ve düşüncelerine yön veren bir faktör olarak kritik önem sahiptir. Bu sebeple, öğrencilerin ilkokuldayken okulu nasıl algıladıklarının ve okula ilişkin duygularının neler olduğunun incelenmesinin ve okulla ilgili olumlu algılar geliştirilmesi açısından bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okula yönelik algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubu Rize ili ve ilçelerinde bulunan sekiz ilkokulda eğitim gören 803 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından biri olan karşılaştırmalı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplamak için, Çalık (2008) tarafından geliştirilen “Okul Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Anketler 2018-2019 eğitim-öğretim yılında nisan ve mayıs aylarında 7 hafta süreyle araştırmacı tarafından bizzat okullara gidilerek, uygulanmıştır. Elde edilen veriler

SPSS programında incelenmiştir. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf mevcudu, okul değişimi, okula geliş şekli, öğretmen değişimi gibi değişkenlere göre okul algılarının ortaya çıkarılması için t testi kullanılmıştır. Öğrencilerin kardeş sayısı, anne mesleği, baba mesleği değişkenlerine göre okul algılarının ortaya çıkarılmasında ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bu çalışma sonunda en önemli bulgular ; 4 yıl boyunca hep aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin fiziksel şartlara ilişkin düşünceler, öğretmenlere ilişkin düşünceler ve okuldaki demokrasi ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda okul algısı puanları, en az bir kez öğretmen değişikliği yapan öğrencilerden yüksek çıkmıştır. 4 yıl boyunca hep aynı okulda okuyan öğrencilerin öğretmenlere ilişkin düşünceler, okuldaki demokrasi ve kurallara ilişkin düşünceler ve derslere ilişkin düşünceler boyutunda puanları en az bir kez okul değişikliği yapan öğrencilerden yüksek çıkmıştır. Araştırma doğrultusunda ortaya çıkan en önemli sonuçlar; Öğretmen ve okul değişikliği okul algısını etkiler. Araştırma sonuçlarına göre sunulan en önemli öneriler; Öğrencilerin ilkokul boyunca aynı okul ve öğretmenle devam etmelerinin okul algılarını pozitif yönde etkilemesinden hareketle ebeveynler bu durumu göz önünde bulundurdukları bir süreç işletmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Okul Algısı, İlkokul Öğrencisi, okul bağlılığı

Recep Tayyip Erdoğan University Institute of Social Sciences

Department: Basic Education Department

Thesis Type: Master's Thesis

Supervisor: Prof. Dr. Mehmet KUCUK

Author: Ozge BEYAZ

Year: 2019

Pages: 80

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE PERCEPTIONS OF PRIMARY SCHOOL 4th YEAR STUDENTS ABOUT SCHOOL (Rize Province Case)

As children's ideas about their education, lives and experiences, cognitive and affective impressions affect their attitudes and thoughts about their whole lives, it has become important to examine them (Aksoy & Baran, 2010; Ozdemir, 2008). Similarly, children's perceptions about school institutions are critical as a factor that directs their attitudes and thoughts. For this reason, it is thought that this study is important for examining how students perceive school and their feelings about school while they are in primary school and to develop positive perceptions about school.

The aim of this study is to investigate the perceptions of primary school 4th grade students towards school in terms of different variables. The study group consisted of 803 students studying in eight primary schools in Rize province and districts. In the study, comparative research method which is one of the quantitative research approaches was used. In order to collect data, "School Perception Scale geliştiril developed by Calık (2008) was used. In the 2018-2019 academic year, the questionnaires were administered by the researcher in April and May for 7 weeks. The data obtained were analyzed in SPSS program. The t test was used to reveal school perceptions according to variables such as gender, class size, mother's

survival, father's survival, school exchange, school arrival, teacher exchange. One-way analysis of variance (ANOVA) was used to reveal school perceptions according to the number of siblings, mother profession and father profession. At the end of this study, the most important findings; The students' perception of physical conditions, thoughts about teachers and thoughts about democracy and rules in the sub-dimension of the students who have been studying with the same teacher for 4 years were higher than the students who made teacher changes at least once. The scores of the students who have been studying in the same school for 4 years were higher than the students who had at least one school change in terms of thoughts about teachers, thoughts about democracy and rules in school and thoughts about lessons. The most important results of the research; Teacher and school change affect school perception. According to the results of the research, the most important suggestions are; Parents should operate a process in which they take this into account, since students' perceptions of school attendance during the primary school have a positive effect on school perceptions.

Key Words: School Perception, Primary School Student, school commitment

KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

SPSS: Statistical Packages For The Social Sciences

N: Veri Sayısı

Art.Ort. : Aritmetik Ortalama

S: Standart Sapma

sd : Serbestlik Derecesi

p: Anlamlılık Değeri

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Okul Algısını Etkileyen Faktörler	32
Tablo 2 Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	33
Tablo 3 Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	39
Tablo 4 Uygulama Yapılan Okul ve Öğrenci Sayısı Dağılımı	44
Tablo 5 Öğrencilerin Demografik Özellikler.....	45
Tablo 6 Okul Algısı Ölçeği Faktör Analizi	46
Tablo 7 Uygulama Takvimi.....	47
Tablo 8 Öğrencilerin Standart Sapma Alt Ve Üst Puanları	50
Tablo 9 Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları	51
Tablo 10 Öğrencilerin Sınıf Mevcuduna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları	53
Tablo 11 Öğrencilerin Kardeş Sayısı Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı ANOVA Testi Sonuçları.....	54
Tablo 12 Öğrencilerin Annelerinin Sahip oldukları Mesleklere Göre Algıladıkları Okul Algısı ANOVA Testi Sonuçları	56
Tablo 13 Öğrencilerin Babalarının Sahip oldukları Mesleklere Göre Algıladıkları Okul Algısı ANOVA Testi Sonuçları	57
Tablo 14 Öğrencilerin Aynı Öğretmenle Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları	59
Tablo 15 Öğrencilerin Hep Aynı Okulda Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları	60

Tablo 16 Öğrencilerin Okula Geliş Şekli Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları.....	62
Tablo 17 Değişkenlere Göre Anlamlı Fark Tablosu.....	63
Tablo 18 Değişkenlere Göre Anlamlı Fark Tablosu 2.....	64

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Öğrencilerin Okul Algısı Ölçeğinden Aldıkları Puanlar	50
--	----

GİRİŞ

İnsan sosyal bir varlık olarak, sürekli birbirleriyle ve çevresiyle iletişim halindedir (Kayhan ve Eroğlu, 2004). Bu iletişim onun davranışlarını da etkilemektedir. Bu sebeple insanların davranışlarını anlayabilmek için onları, bağlı bulundukları çevreyle birlikte değerlendirmek gerekir. Bireyin çevresini nasıl algıladığını ve çevresiyle nasıl bir etkileşiminin olduğunun bilinmesi onun davranışlarını anlayabilmek açısından oldukça önemlidir. Bu bağlamda bireylerin yaşamlarının büyük bir kısmını geçirdiği ve de geleceğini yönlendiren bir kurum olan okulun, öğrenciler tarafından nasıl algılandığının bilinmesi önemlidir. Bireyler okulla 3-4 yaşlarında tanışıp, bu etkileşim yıllarca devam etmektedir. Bireylerin hayatında okullar kadar etkili olan başka bir kurum bulunmamaktadır (Kayhan ve Eroğlu, 2004; Öğülmüş ve Çok, 1996).

Okul algısı; okulla sürekli olarak etkileşimde bulunan bireylerin (öğrenci, öğretmen, personel, veli vs.) onu nasıl anlamlandırıdığı ve algıladığıdır. Bu algı göreceli olup, bireylerin yaşantılarına ve deneyimlerine göre değişir (Öztabak, 2017). Yiğit ve Bayrakdar'a (2006) göre, öğrencilerin kabiliyetleri, sosyo-ekonomik durumları, ailenin okula gösterdiği ilgi, aile bireylerinin birbiriyle olan ilişkisinin niteliği, okul ve ailenin arasında tutarlılık olması, onlardan beklenen performans, cinsiyet, akademik başarıları, toplumsal destek, farkındalık, öz saygı, hoşça giden faaliyetler, sağlık ve stres gibi faktörler okulla ilgili algılarını etkilemektedir.

Okula bağlılık; öğrencilerin okul, okuldaki nüfus, akademik başarı ile olan ilişkisidir (Can, 2008). Bir başka ifadeyle, öğrencinin derslere ve okula ilgi duyması, okulu sevmesi ve kendini okula ait hissetmesidir (Arastaman, 2006). Öğrencilerin okul algıları, okula olan bağlılıklarından da etkilenmektedir (Çalık, 2008). Özdemir ve Kalaycı (2013) tarafından yapılan bir araştırmada da, okul algısının olumlu bir şekilde olmasının okul bağlılığına da etki ettiği ortaya çıkmıştır. Okulu ve geleceği olumlu algılayan öğrencilerin, okulda yaşadığı

sorunları daha etkin bir şekilde çözümleyebildikleri, şartları değiştirilebilir olarak algıladıkları ve karşılaştıkları zorlukları fırsat olarak değerlendirebildikleri düşünülmektedir (Çalık, 2008).

Okul yaşamının niteliği de öğrencilerin okul algılarını etkileyebilmektedir. Okul yaşamının niteliği “*öğrencilerin okul yaşamına katılımı ve okul çevresi ile meşguliyetleri sürecinde ortaya çıkan bir iyi oluş hali*” olarak tanımlanmaktadır (Karatzias, Athanasiou, Power ve Swanson, 2001, s. 91 Akt.Özdemir, M., 2012). Okulun fiziki şartlarının iyileştirilmesi, okul yönetiminin öğrencileri koruyucu ve geliştirici bir politika izlemesi ve öğretmenlerin öğrencilere karşı tutumları, okul yaşamının niteliğini arttırabileceği gibi öğrencilerin okulu daha olumlu algılamalarına pozitif yönde katkı sağlayabilir (Kalaycı ve Özdemir, 2013).

Öğrencilerin büyüyüp, yetiştikleri aile de okula yönelik algılarını etkileyebilmektedir (Patama, 2003). Steinberg’in (1996) yaptığı bir araştırma ailelerin okulla ilgili katılımlarının artmasının okul algısını olumlu etkilediğini ortaya koymuştur.

Benzer şekilde öğrencilerin, öğretmenlerini, ailelerini ve arkadaşlarını olumlu algılamaları da onların okula yönelik algılarına etki edebilmektedir. Yıllar içinde öğrencilerin okula yönelik benimseyeceği olumlu ya da olumsuz algıların bir sonucu olarak ilerleyen zamanlarda çocukların bir çok olumlu ya da olumsuz davranışı ortaya çıkabilmektedir (Akey, 2006).

Çalık’ın (2008) yaptığı araştırmada kız öğrencilerin okulu erkek öğrencilere göre daha olumlu algıladıkları görülmüştür. Ayrıca okula ilişkin duygular alt boyutunda da kız öğrenciler erkek öğrencilere göre okulu daha olumlu algılamaktadırlar. Bu bağlamda okul algısını etkileyen faktörlerden biri de cinsiyet olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu bağlamda insan hayatında önemli bir yer kaplayan okulun başta öğrenciler olmak üzere diğer tüm paydaşları tarafından da nasıl algılandığının bilinmesi önem taşımaktadır. Literatür incelendiğinde, ilkokul seviyesindeki öğrencilere yönelik okul algısı çalışmalarının çok kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu gerekçeyle, ilkokulun son sınıflarını oluşturan dördüncü sınıf öğrencilerinin okul algıları ve bu algıların cinsiyet, sınıf mevcudu, okul değişimi, okula geliş şekli, öğretmen değişimi, kardeş sayısı, anne mesleği, baba mesleği gibi değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Problem Durumu

İlkokul kurumları, yaşamlarında yenilikçi, rahatlıkla çevreleriyle iletişim kurabilen, hızlı karar alabilen, sorumluluk sahibi, analitik zekaya sahip bireylerin yetişmesi için önemli bir zemin hazırlamaktadır. Erken yaşlarda sosyal, duygusal ve bilişsel becerileri kazanan çocuklar ileriki yaşlarda daha iyi sosyal ilişkiler geliştirebileceklerdir. Bu da onların mutlu bireyler olmalarını sağlayacaktır (Gülay ve Akman, 2009). Bu dönemdeki ilişkilerinden edinilen deneyimler çocukların ileriki yaşamlarını mutlu ve başarılı geçirmeleri için değerlidir.

Bu noktaya kadar yapılan açıklamalardan hareketle, aile, cinsiyet, okula bağlılık, öğretmen değişkenlerinin okul algılarını etkilediğine yönelik az sayıda literatürün olduğu ileri sürülebilir. Bununla birlikte, okul algısına yön verme potansiyeli olan kardeş sayısı, okula geliş şekilleri, anne ve baba meslekleri faktörlerinin etkisinin incelendiği yeterli araştırmanın bulunmaması mevcut araştırmanın yürütülmesini teşvik etmiştir. Benzer şekilde çalışmanın planlandığı yerleşim yeri için okul algılarındaki olumsuz duruma yönelik doğrudan ya da dolaylı olarak ortaya konulan açıklamaların uygunluğunun test edilmesi de önemli bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu ihtiyaç doğrultusunda problem durumu; ilimizdeki ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin okul algılarının belirlenmesi olarak yazılabilir.

Problem Cümlesi

2018 – 2019 öğretim yılında, Rize ilindeki ilkokullarının dördüncü sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin okullarına ilişkin algıları nedir?

Alt Problemler

1. Öğrencilerin okul algıları genel olarak nasıldır?
2. Öğrencilerin okul algıları anne ve babalarının mesleklerine göre değişiklik göstermekte midir?
3. Öğrencilerin okul algıları cinsiyete göre değişiklik göstermekte midir?
4. 4.sınıfa kadar hep aynı okulda okuyan öğrencilerin okul algıları ile okul değiştiren öğrencilerin okul algıları aynı mıdır?
5. Öğrencilerin kardeş sayıları okul algısını etkiler mi?
6. Öğrencilerin okula geliş şekilleri okul algılarını etkiler mi?
7. Sınıf mevcudu öğrencilerin okul algılarını etkiler mi?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin okula yönelik algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi

Okul çocukların küçük yaşlarda karşılaştıkları ve aileden sonra hayatlarında önemli değişiklikler yaratılmasında rol oynayan bir kurumdur (Işıklı Erdoğan & Şimşek, 2014; Yıldız, 2012). İlkokul eğitimi ise bireylerin birtakım temel becerileri, bilgileri ve yeterlikleri edindikleri bir dönem olması yönüyle ön plana çıkmaktadır (Özbaşı, 2009). İnsan hayatının büyük bir bölümünün okulla etkileşim içerisinde geçmesi sonucunda okullar, hem eğitsel hem de sosyal olarak hayatı etkileyebilmektedir (Yıldız, 2012).

20 yy'ın sonunda doğru değişen eğitim paradigmalarının bir sonucu olarak çocuklar artık aktif birer öğrenen olarak kabul görmektedir. Bunun sonucu olarak

da çocukların eğitimleri, yaşamları ve deneyimleriyle ilgili fikirleri, bilişsel ve duyuşsal izlenimleri onların tüm yaşamlarıyla ilgili tutum ve düşüncelerini etkilediğinden dolayı bunların incelenmesi önem kazanmıştır (Aksoy ve Baran, 2010; Özdemir, 2008). Benzer şekilde çocukların okul kurumu ile ilgili algıları da tutum ve düşüncelerine yön veren bir faktör olarak kritik önem sahiptir. Bu sebeple, öğrencilerin ilkokuldayken okulu nasıl algıladıklarının ve okula ilişkin duygularının neler olduğunun incelenmesinin ve okulla ilgili olumlu algılar geliştirilmesi açısından bu çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada ele alınan kuramsal bilgiler ve elde edilen bulgulara göre ayrıca, öğrencilerin çok yönlü gelişimlerine destek vermek amacıyla eğitim politikacıları ve öğretmenlere yol gösterici ve yarar sağlayıcı olması açısından önemlidir.

Sayıtlılar

Varsayım, doğru olduğu bilinen ancak ispatlanması zor olan önermelerdir (Sönmez ve Alacapınar, 2013). Bu bağlamda varsayımlar *“değiştirilemeyen, araştırmayı etkileyen fikirleri temsil eden, araştırmanın temellerini oluşturan, aynı zamanda araştırma sonuçlarının geçerliğini doğrudan etkileyen ifadeler”* olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, Şekercioğlu ve Çokluk, 2012 ; Karasar, 2009).

Araştırmada okul algı puanına etki eden çok sayıda faktör çalışılmıştır. Bu bağlamda örneklemdaki öğrenciler için ilgili faktörler (cinsiyet, anne meslek, baba meslek vd.) doğrulanması öğrencilere ait yönetim evraklarından alınmamıştır. Dolayısıyla ölçme aracının ikinci sayfasında yer alan tanıtıcı bilgiler sayfasında sunduğu bilgilerin gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Sınırlılık, *“araştırmanın başlangıcında belirgin olmayıp, çalışma ilerledikçe belirginleşen, sonuç olarak çalışmanın bulgularını, anlamını, yorumunu ve genellemesini etkileyen, araştırmacıların kontrolü dışında, az kontrol edemediği ya da kontrol edemediği faktörlerdir”*. Benzer bir tanım ise *“araştırmacıların ideal olarak gördüğü ve normal olarak yapmak isteyip de kontrolü ve etki alanı dışında,*

zaman ve maliyet gibi çeşitli nedenlerle vazgeçmek zorunda kaldığı durumlardır. Bir başka ifadeyle, makalede uygun görülen koşullardan sapmadır” (Özkan ve Kaya, 2015). Bu bağlamda mevcut araştırmanın sınırlılıkları aşağıda yer almaktadır:

Çalışmanın başlangıcında Rize ilindeki 10 ilkokul ile çalışılması planlanmış ancak araştırmacının iş hayatında bağlı bulunduğu kurumdaki işleyişi etkilediği için 8 ilkokulda çalışma tamamlanmıştır.

Tanımlar:

Okul: Okul, ülkenin eğitim hedeflerine ulaşabilmek amacıyla bina, derslik, yöntem, amaç vb. elemanların belirli bir program çerçevesinde birleşmesiyle oluşan kurumdur (Akyüz, 1999).

Algı: Algı, bir nesne veya durumun duyular aracılığıyla tanınip anlamlandırma sürecidir (Göksu, 2007).

Okul Algısı: Okulla etkileşimde bulunan tüm paydaşların okulu nasıl anladığı ve anlamlandığıdır (Öztabak, 2017).

Okula bağlılık: Öğrencilerin okulla, okuldaki nüfusla, akademik başarıyla olan ilişkisidir (Can, 2008). Bir başka ifadeyle, öğrencinin derslere ve okula ilgi duyması, kendini okula ait hissetme ve okulu sevmesidir (Arastaman, 2006).

Okul iklimi: Okul iklimi, okuldaki tüm paydaşların birbirleriyle ilişkisi ve beraberinde geliştirdikleri duygulardır (Kaplan ve Geoffroy, 1990).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ LİTERATÜR

1.1.1. Kuramsal Açıklamalar

Araştırmanın bu bölümünde okul algısı ile ilgili kavramlar tartışılmış yurt içi ve yurt dışında durumu içeren ilgili araştırmalardan edinilen bilgiler sunulmuştur.

1.1.1.1. Okul nedir?

Bireylerin huzurlu bir toplum hayatı sürdürebilmeleri iyi bir eğitim almalarıyla mümkündür. Eski zamanlardan beri sadece aile bireylerinden ya da yakın sosyal çevreden elde edilen eğitim insanlara yeterli gelmemiştir. Bunun için toplumlar eğitim veren kurumlar oluşturmuştur. Böylelikle zaman içinde okul kurumu ortaya çıkmıştır (Başaran, 1994). Dünya tarihine bakıldığında medeniyetlerin okulu çeşitli amaçlar için kullandıkları görülmektedir. En yaygın kullandıkları amaç ise kendi kültürlerini yeni nesle aktarmak olmuştur (Sönmez vd., 2013). Bu bağlamda okul, kendisine gelen girdileri belirlenen amaç doğrultusunda işleyerek çıktı haline dönüştüren kurumdur (Fidan ve Erden, 1998).

Okul kelimesi Yunanca skhole kelimesinden gelmektedir. Asıl anlamı boş vakit demektir. Zamanla öğrenmeye harcanan boş vakit anlamına gelmiştir. Yıllar içinde ise birçok anlama bürünmüştür: Fiziki alan, eğitim, deneyim, ortak düşünce yapısına sahip grup. Başka bir ifadesi beraber hareket eden topluluk demektir. Bu ise Almandan 'skulo' 'ayrı' veya 'bölünmüş' kökünden gelmektedir. Bu ifadeler zamanla bir ortak karara vararak öğrenmeye gidilen yer olarak birleşmiştir. Ancak okul kavramı tam olarak fiziki alan ile sınırlandırılmamaktadır. Senge ve arkadaşlarına (2014) göre okul, tek odalı bir binadan ilköğretim okuluna ya da yerleşim merkezi içindeki okul bölgesine kadar eğitim vermek için tasarlanmış formal çevrelerdir. Aynı zamanda yetişkin eğitimi veren yerleri de kapsamaktadır.

Illich'a (1998) göre ise okul, insanları yaşlarına göre gruplayan, içinde belli bir sertifikaya sahip öğrenciler olan, gün içinde belli bir zaman diliminin burada geçirilmek zorunda olduğu, bir müfredat kapsamında eğitim verilen bir kurumdur.

Okul bireylere ihtiyaçları ve istekleriyle sosyal yaşamını bütünleştirerek istediği gibi bir hayat sürdürebilmesine olanak sağlar. Bu nedenle fiziksel olduğu kadar aynı zamanda sosyal bir çevredir (Yavuzer, 1996).

Okul, okulda bulunan bireylerin yani öğrencinin öğretmenle ve diğer öğrencilerle kurduğu iletişim sayesinde sosyalleşmelerini sağlayan önemli bir kurumdur (Ergün, 1994).

Okul modern toplumların en önemli ögesidir. Toplumsal kültür ve değerlerin korunup devam ettirilmesi kadar değişime ayak uydurabilmesi için de okul önemli yere sahiptir. Çünkü yeniliklerin gerçekleşmesi için eğitime ihtiyaç vardır. Okul, eğitimin hayata geçmesinde en önemli rolü oynar (Doğan, 2004). Öğretilmek istenen şeylerin bir plan dahilinde öğretilmesine fırsat sunar (Balcı, 2007).

Geleceğin bilgiyi işleyen, araştıran, sorgulayan, yeni fikirler üreten, deneyen ve sürekli merak içinde olacak toplumları getireceği düşünülmektedir. Bu bağlamda okul eğitim öğretim sürecinin merkezi olmaya devam edecektir. Sosyal yaşantıları belirleyen, insan topluluklarını yönlendiren bir kurum olarak okulun geçmişte olduğu gibi geleceğin de en önemli parçası olmaya devam edecektir (Nalçacı ve Bektaş, 2012).

Okul toplumların zamanla değişen amaçları doğrultusunda kurulan ve değişimle iç içe olan kurumlardır. Bu nedenle her örgüt gibi okulda zamanla değişime uğramaktadır. Önceleri sadece bilgi aktaran yerler olarak görülen okul, zamanla bu anlayışı terk etmiştir. Toplumun ilgisini çekecek, dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilecek, kültürel boyutları kazandırırken ülkenin

gelişimine de katkı sağlayacak bir yapı olan okulun bu süreçte yerinde sayması mümkün değildir (Yılmaz,2007).

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de okullar toplumun odak noktası olmuştur. Çocukların yaşamlarının büyük bir kısmının geçtiği yer olan okul onların sosyal yaşantısını da önemli ölçüde etkilemektedir. Okul gerçek hayatla ne kadar iç içe olursa toplumsal gelişimi de aynı oranda destekler. Önceleri daha çok olan ezberci eğitim anlayışı şimdilerde bırakılmaya çalışılsa da çalışmalar henüz yeterli boyutta değildir. Okulların daha özgür, yaratıcı, merakları söndürmeyen aksine çocuklara her türlü imkanı veren kurumlar olabilmesi önemlidir (Özdemir ve Akkaya, 2013).

1.1.1.2. Algı nedir?

Algı teriminin batı dillerinde genel kullanımı olan “perception” da Hint-Avrupa dil grubunun almak anlamına gelen “kap” kökünden gelmektedir. Terim Türkçede de batı dillerinde olduğu gibi “almak” kökünden türetilmiştir (Özer, 2012).

TDK Büyük Türkçe Sözlüğü’ne göre algı tanımları şöyledir: *“Belleğin katkıları ve bir duysal izlenimle ortaya çıkan, karmaşık, nesnel bilinç içeriği. Özellikle görsel algılar, dışımızdaki varlığın, şeylerin, nesnelerin biçim ve durumları konusundaki betimlemelerimizin yapısına girer.”*, *“Bir şeye dikkat yönelterek, duyular yoluyla o şeyin bilincine varma. Bir nesne duyular aracılığıyla algılanır, ancak algı duysal izlenimlerden daha fazla bir şeydir, bilinçli bir farkına varmadır, duyuları bilince ileten bir olaydır.”*, *“Bir olay ya da bir nesnenin varlığı üzerine duyular yolu ile edinilen yalın bilinç durumu.”*, *“Nesnel dünyanın başta görme örgeni olmak üzere insanın duyu örgenlerini etkilemesi ve böylece nesnelerin bilinçte yansması.”*, *“Olay, nesne ve durumlar karşısında duyular aracılığıyla kazanılan ilk bilinçlilik.”* (TDK, 2011).

Algı dış dünyayı duyularımızla iç dünyayı ise içe bakış yöntemiyle anlamlandırma sürecidir (Cevizci, 2000).

Algı, duyuları uyaran uyarıcıların, duyu alıcılarına ulaşması ile başlayan ve bunun sonucunda algılanan duyunun, tanınması, farkına varılması, kavranması, idrak edilmesi ve tanımlanmasına kadar geçen fiziksel, nörolojik ve bilişsel süreçlerin tamamıdır. Bu açıdan bakıldığında algı, kişinin çevresinde olup bitenlere tanıklığıdır (Çayoğlu, 2010: 50).

Algı; duyularımızın topladığı veriyi yorumlamak ve anlamlandırma sürecidir (Cüceloğlu, 2002).

1.1.1.3. Algıyı etkileyen faktörler nelerdir?

Okanlı (2016) ‘ya göre algıyı etkileyen etmenler iç ve dışsal etmenler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

İçsel Etmenler

İçsel etmenler arasında; duygular (korku, öfke, üzüntü, sevinç vb.), dürtü, güdü ve ihtiyaçlar, geçmiş yaşantılar ve deneyimler, tutum ve önyargı, meslek ve ilgiler, beklentiler sayılabilir.

Duygular: Bireyler karşılaştıkları olayları nasıl algılıyor ve anlamlandırıyororsa ona göre duygusal tepkiler verir (Güldü, 2018).

Dürtü, güdü ve ihtiyaçlar: İhtiyaçlarımız güdülerini harekete geçirir. İnsanları davranışta bulunmaya iten şey güdüleridir. Örneğin susuzluk güdüsü su bulmaya iter. Bu da algılarımızı etkiler (Doğrul, 2012).

Geçmiş yaşantılar ve deneyimler: Şu anda duyu organlarımızla algıladıklarımız, aslında daha önce yaşadığımız deneyimlerimizden elde ettiğimiz bilgileride kullanır. Final algısı olarak adlandırılan bu “yapı” birbirinden farklı faktörlerin birleşiminden meydana gelmektedir (Bakan ve Kefe, 2012).

Tutum ve önyargı: İnsanlar, tutumları doğrultusunda dikkatlerini bu uyarıcılara yöneltir. Örneğin; bir futbol takımını tutan kişi gazetede tuttuğu takımla ilgili haberleri hemen fark etmesi gibi. Benzer veya aynı uyarıcıların olduğu bir ortamda, bu uyarıcılara zıt olan uyarıcılar daha kolay fark edilir (İnceoğlu, 2010).

Meslek ve ilgiler: Hangi uyarıcının algılanacağını belirleyen başka bir etkidir. İnsanlar, ilgi duydukları uyarıcıları daha çabuk algılar. Örneğin; gazete okurken erkeklerin dikkatini daha çok spor sayfasının çekmesi gibi. İnsanlar, meslekleri ile ilgili uyarıcıları daha çabuk algılar. Örneğin; televizyonda hava durumu haberi geçtiği zaman denizcilerin ve şoförlerin dikkatini hemen çekmesi gibi. (Okanlı, 2016).

Beklentiler: Bireylerin beklentileri ve beklentilerine ulaşma düzeyi algılarını etkiler. Örneğin bir yarışmaya katılıp kazanan birey, bundan sonraki yarışmalara da katılmak ister ve o yönde ilgisini geliştirir (İnceoğlu, 2010).

Dışsal Etmenler

Akbolat'a (2016) göre bir uyarının algılanmasını sağlayan özelliklere dış etmenler denir. Algılama ilkeleri de denilen bu etmenler şunlardır:

Büyüklik: Büyük şeyler küçük şeylere oranla daha kolay algılanırlar.

Yoğunluk: Bir şeyin yoğunluğu arttıkça algılanması da daha kolay olur. Parlak ışık, keskin ter kokusu ve yüksek ses

Zıtlık: Bir dış uyarının ortamla zıtlık göstermesi ya da kişilerin beklentileriyle uyum içinde olmaması onun daha kolay algılanmasına neden olur.

Hareket: İnsanlar görüş alanları içindeki hareketli nesnelere duran nesnelerden daha fazla dikkat ederler. Montaj hattında çalışan işçiler hareket halindeki materyale, çalıştıkları güzel ve hoş ortamdan (pastele boyanmış duvarlar, hoş bir müzik ve klima) daha çok dikkat ederler.

Tekrarlanma: Tekrarlanan eylem ya da etmenler tek bir eylem ya da etmenden daha dikkat çekicidir. Reklamda temel ana fikir tekrarlanır

Yenilik ve Bildiklik: Çevremizde bize yakın (bildik) ya da yeni bir şey ilgimizi daha fazla çeker. Şehir sokaklarında dolaşan kaplan yavrusu hemen dikkatimizi çeker. İş rotasyonu işçinin görevine ilgisini arttırabilir.

1.1.1.4. Okul algısı ve okul algısına yön veren faktörler nelerdir?

Okul algısı; okulla sistematik olarak ilişkisi bulunan bireylerin okulu anlama ve algılama şeklidir. Bu algılama şekli bireylere göre değişim gösterir. Yetişkinlerle karşılaştırıldığında çocukların okul algıları yaşantılarının sınırlılığının bir sonucu olarak farklıdır (Çalık, 2008). Öğrencilerin yetenekleri, sosyo-ekonomik düzeyleri, ailede okula gösterilen ilgi, anne-baba ve çocuk ilişkisinin niteliği, okulda verilenlerle ailede verilenlerin tutarlı olması, onlardan beklenen performans, cinsiyet, akademik başarıları, toplumsal destek, farkındalık, öz saygı, hoş giden faaliyetler, sağlık ve stres okulla ilgili algılarını etkilemektedir (Yiğit ve Bayrakdar, 2006)

Okulla ilgili olumlu tutumlar geliştiren bireyler, kendilerini daha mutlu hissederler. Okulla ilgili olumlu düşünceler geliştiren öğrenciler mezun olana kadar okulda olma istekliliği gösterir ve öğrenmeye karşı da istekli olurlar. Bu öğrenciler okulla ilgili olarak akranlarını ve diğer öğrencileri de olumlu yönde teşvik ederler (McClain, 2000'den Akt.Çalık,2008).

Okul algısı olumlu öğrenciler daha okulun ilk yıllarından itibaren uyumlu, istekli ve hevesli davranışlar sergilerken; olumsuz olan öğrenciler ise mutsuz ve ilgisizdir (Özdemir ve Kalaycı, 2013). Bu nedenle öğrencilerde pozitif okul algısı oluşturmak gerekmektedir (Aksoy ve Baran, 2010).

Öğrenci için yeni bir ortam olan okula uyum sürecini etkileyen birçok faktör vardır. Bunlardan en önemlileri öğretmen, aile tutumları ve akran ilişkileridir. Özellikle sınıfta uygulanan aktiviteler okul algısını etkiler (Uysal, Aydos ve Akman, 2016). Bu bağlamda okul ve sınıf ortamı, çocuğun okula uyum sürecini etkilemektedir (Başaran, Gökmen ve Akdağ, 2014). Öğretmenin öğrenciyle ilişkisinin de okula uyum sürecine etkisinin büyük olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle de öğretmenlerin okul algısı üzerindeki rolü büyüktür. Öğretmen iyi bir model olarak çocuğun olumlu okul algısı geliştirmesine yardım etmelidir (Koçyiğit, 2014).

Öğrenci hayatı boyunca en çok ailesiyle zaman geçirir. Bu nedenle onlarla olan ilişkisi öğrencinin okul algısını etkileyen önemli faktörlerdendir. Bir ailesi olan ve

ailesiyle ilişkileri iyi olan öğrencilerin okulla ilişkisinin de iyi olması beklenir (Koçyiğit, 2014).

Okul yaşamının niteliği de öğrencilerin okul algılarını etkileyebilmektedir. Okul yaşamının niteliği “*öğrencilerin okul yaşamına katılımı ve okul çevresi ile meşguliyetleri sürecinde ortaya çıkan bir iyi oluş hali*” olarak tanımlanmaktadır (Karatzias, Athanasiou, Power ve Swanson, 2001’den; Akt.Özdemir, M., 2012). Okulun fiziki şartlarının iyileştirilmesi, okul yönetiminin öğrencileri koruyucu ve geliştirici bir politika izlemesi ve öğretmenlerin öğrencilere karşı tutumları, okul yaşamının niteliğini arttırabileceği gibi öğrencilerin okulu daha olumlu algılamalarına katkı sağlayabilir (Kalaycı ve Özdemir, 2013).

Okul algısını etkileyen bir diğer faktör ise öğrencilerin okula bağlılık düzeyleridir. Okul bağlılığı kısaca, öğrencilerin okuldaki etkinliklere katılımı ve kendilerini okulla özdeşleştirmeleri şeklinde tanımlanabilir (Kalaycı ve Özdemir, 2013). Okul bağlılığının davranışsal, duygusal ve bilişsel olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Davranışsal boyut, öğrencilerin okullardaki akademik ya da sosyal etkinliklere katılımını içerir. Duygusal boyut ise öğrencilerin öğretmenlerine, sınıf arkadaşlarına ve okula yönelik sergilediklerini olumlu ya da olumsuz tepkilerden oluşmaktadır. Bilişsel boyut da öğrencilerin öğrenmeye yönelik sahip oldukları psikolojik yatırımdır (Jimerson vd., 2003). Okula bağlılık öğrencilerin okuldaki çalışmaları ve okuldan elde ettiği kazanımları önemsemesi, yapılan çalışmalara aktif olarak katılması, kendini okulun bir parçası olarak hissetmesidir. Okul bağlılığı yüksek olan öğrencilerin ailelerine ve topluma da bağlılığı artar. Akademik başarısı, kendine güveni artar ve daha kolay sosyalleşir (Yıldız ve Kutlu, 2015, ss. 333-334).

Okulun iklimi de öğrencilerin okulu algılayışlarına etki eden faktörlerdendir. Ayrıca dolaylı yoldan öğrencilerin okul bağlılığını da etkilemektedir. Bir okulun iklimi, o okulu diğer okullardan ayıran ve üyelerinin davranışlarını etkileyen içsel özelliklerin tümünü yansıtır. Birey açısından kişilik ne ise okul açısından da iklim odur. Örneğin; öğrenciler olumsuz, hoş olmayan ya da arzu edilmeyen bir iklimin olduğu veya kendilerini dışlanmış hissettikleri bir okula gitmek istemezler (Özdemir vd., 2010). Basit bir ifadeyle okulun örgütsel iklimi, üyelerin

davranışlarını etkileyen ve bir okulu diğerinden ayırt eden iç özellikler bütünüdür. Okul iklimi bir bakıma okulun bireysel kişiliğidir (Bucak, 2002). Okul ikliminin temelinde güven, başarı ve desteklemenin olması, idareci ve öğretmenlerin öğrencilerle iyi ilişkiler kurması, öğrencilerin akranlarıyla kurduğu güzel ilişkileri, iyi arkadaşlıkları, okulun fiziksel şartlarının ve okulda yapılan sosyal aktivitelerin yeterli düzeyde olması, okulun eğitim programının öğrenci gelişim ve başarısını destekler nitelikte olması ve güvene dayalı bir okul ikliminin bulunması öğrencilerin okula bağlılığını arttırmasını dolayısıyla da olumlu bir okul algısı geliştirmesini sağlar (Özdemir vd., 2010).

Okul iklimi olumlu olan okullara bakıldığında; fiziki ortamlarının öğrencilerin kendilerini güvende hissettikleri ve öğrenmelerinin yoğun bir şekilde desteklendiği ortamlar olduğu ilk bakışta dikkati çekmektedir. Sosyal açıdan incelendiğinde ise okulla ilgili sorunlara tüm paydaşların birlikte çözümler aradığı, duygusal açıdan ise öğrencilerin güven duygusunun olumlu geliştiği, kendilerini önemli hissettikleri, özgüvenlerinin de olumlu yönde geliştiği ve böylelikle okula bağlılıklarının da yüksek olduğu görülmektedir. Akademik açıdan ise öğrencilerin motive edildiği, başarımları için desteklendiği ortamlar olduğu görülmektedir (Yaman ve Peker, 2012). Okul ikliminin olumsuz olduğu okullarda ise şiddetin hakim olduğu, öğrencilerin kendilerini güvende hissetmedikleri bu nedenle de öğrenmeye karşı isteksiz oldukları görülmektedir. Bu okullarda ayrıca, akademik başarının düşük olduğu, sosyal ilişkilerin sağlıklı olmadığı ve öğrenciler üzerinde duygusal bir baskı olduğu belirtilmektedir (Yaman ve Peker, 2012).

Bu açıklamalardan hareketle okul algısına etki eden faktörler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1 Okul Algısını Etkileyen Faktörler

<i>Okul algısını etkileyen faktörler</i>	<i>Referans</i>
Aile	Patama, 2003 Steinberg, 1996 Akey, 2006 Koçyiğit, 2014
Öğretmen	Akey, 2006 Koçyiğit, 2014
Akran ilişkileri	Akey, 2006 Uysal, Aydos ve Akman, 2016
Sosyo-ekonomik düzey	Yiğit ve Bayrakdar, 2006
Cinsiyet	Çalık, 2008
Okula bağlılık	Arastaman, 2006 Çalık, 2008 Özdemir ve Kalaycı, 2013 Yıldız ve Kutlu, 2015
Okul iklimi	Özdemir vd., 2010
Okul yaşamının niteliği	Özdemir ve Kalaycı, 2013
Öğrenci yetenekleri	Yiğit ve Bayrakdar, 2006

1.2. İlgili Araştırmalar

1.2.1. Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Bu bölümde okul algısıyla ilgili olarak ülkemizde yapılan çalışmalar incelenmiştir.

Tablo 2 Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

<i>Araştırmacılar</i>	<i>Araştırma yılı</i>	<i>Katılımcılar</i>	<i>Araştırmanın amacı</i>	<i>Veri toplama araçları</i>	<i>Araştırmanın sonucu</i>
Öğülmüş ve Çok	1996	İlkokul 4. sınıfta okuyan 81 kız ve 69 erkek	İlkokul 4. sınıftaki çocukların okul imgelerini anlamak, diğer bir deyişle, okulu nasıl algıladıklarını ve okul dendiğinde çocukların gözünde neyin canlandığını betimlemek	Öğrencilerden elde edilen yazılar	Çocuklar okul deyince en çok okulun çeşitli konularda insanları bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. Devlet okulundaki öğrenciler duygusal ifadelerle özel okul öğrencilerinden daha sıklıkla yer vermişlerdir.
Aydoğdu	2008	1515 ortaokul 6,7 ve 8. Sınıf öğrencisi ile 69 ilköğretim öğretmeni	İlköğretimdeki öğrenci ve öğretmenlerin, okul yaşamına ilişkin sahip oldukları algılar ile ideal okul yaşamına ilişkin tasarladıkları algıları metafor aracılığıyla incelemek	Metafor	İlköğretim okullarının bilgi veren, güven verici, otoriter, büyüme/yetişmenin olduğu, çok disiplinli kurumlar olarak algılandığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin algılarının öğretmenlere göre daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır.
Çalık	2008	Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan yedi ilköğretim okulundaki 610 öğrenci	Öğrencilerin iyimserlik düzeylerini ve okula yönelik algılarını cinsiyet, sınıf, okul türü değişkenlerine göre incelemek ve iyimserlik düzeylerini ve okula yönelik algılarını karşılaştırmak	“İyimserlik Ölçeği” ve “Okul Algısı Ölçeği”	Öğrencilerin okulu algılamalarında cinsiyet, sınıflar ve okul tipleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin Okul algısı ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlar ile iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Tablo 2 (Devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Bilgiç ve Sarı	2010	6, 7 ve 8. sınıflarındaki 298 öğrenci	İlköğretim öğrencilerinin yaşam kalitesini ve empatik sınıf atmosferi algılarını incelemek	Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği” (Sarı, 2007) ve “Empatik Sınıf Atmosferi Tutum Ölçeği”	Öğrencilerin yaşam kalitesi ve empatik sınıf atmosferi kalitesi orta seviyede olup aralarında pozitif yönde bir ilişki vardır. Diğer taraftan empatik sınıf atmosferi algısı yüksek olan öğrencilerin, okulun yaşam kalitesini de olumlu algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.
Akkaya	2012	Ankara’daki 6 düz liseden 576 öğrenci ve 55 öğretmen	Ortaöğretimdeki öğrenci ve öğretmenleri yaşantılarındaki okul ve ideal okul kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar yardımı ile ortaya çıkarmak	Öğrencilerden her birine “Okul’u neye benzetirsiniz? Niçin?” ve “İdeal Okul’u neye benzetirsiniz? Niçin?” soruları sorularak elde edilmiştir	Öğrencilerin yüksek oranda okula karşı olumsuz bir tutuma sahip oldukları, okulu gelişimi engelleyici, itaat zorunluluğu olan ve bu yüzden bir an önce terk edilmesi gereken bir yer olarak algıladıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 2 (Devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Özdemir	2012	527 öğrenci	Öğrencilerin okul algılarının cinsiyet, sınıf, okul türü ve gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya çıkarmak	Çalışma kapsamında geliştirilmiş olan “Okul Algısı Ölçeği”	Öğrencilerin okul algılarının “koruma-geliştirme yeri”, “baskı yeri” ve “yuva” alt boyutlarında cinsiyet, okul türü, sınıf ve ailenin aylık geliri değişkenlerinde farklılaştığını ortaya çıkartmıştır. Kız öğrencilerin, genel lise öğrencilerinin, lise 1. sınıf öğrencilerinin ve alt gelir grubuna ait öğrencilerin okulu kendilerini koruyan ve geliştiren bir yer olarak algıladıklarını ortaya çıkartmıştır. Buna karşın erkek öğrencilerin, Anadolu lisesi öğrencilerinin, lise 2, 3, 4. sınıfı öğrencilerinin ve üst-gelir grubuna ait öğrencilerin okulu görece baskı yeri olarak algıladıkları görülmüştür.
---------	------	-------------	--	--	--

Tablo 2 (Devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Yıldız	2012	Yaşları 6-12 arasında değişen 5 kız ve 5 erkek	İlkokul öğrencilerinin çizdikleri okul resimleriyle okula ilişkin algılarını incelemek	Resim çizimi, gözlem ve görüşme yöntemleri	Okulun katılımcılar tarafından formal bir yapı olarak algılandığı belirlenmiştir. Okulun kavram olarak okul kuralları ve fiziksel özellikleriyle çizildiği görülmüştür
Bahçetepe	2013	İstanbul'da öğrenim gören 1054 sekizinci sınıf öğrencisi	İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ile okul iklimi algıları arasındaki ilişkiyi incelemek	Çalık ve Kurt (2010) tarafından geliştirilen 'Okul İklimi Ölçeği' ve Kişisel Bilgi Formu	Okul ikliminin destekleyici öğretmen davranışları ve başarı odaklılık boyutları ile akademik başarı arasında pozitif ilişki olduğu, kız öğrencilerin akademik başarıları ve algıladıkları okul ikliminin, erkeklerden yüksek olduğu, küçük okullardaki öğrencilerin akademik başarıları ile algıladıkları okul ikliminin, büyük okullardakilere göre olumlu olduğu bulunmuştur.
Özkan	2015	İstanbul ilinden 20.710 ortaokul öğrencisi	öğrencilerin okul imajlarına ilişkin algıları ve aidiyet düzeylerini incelemek	Çerit (2006) tarafından geliştirilmiş olan okul algısı ölçeği okul aidiyet ölçeği	Öğrencilerin her boyutta okul imajı düzeyinin orta olduğu görülmüştür. Okul imaj düzeyleri yüksek olan öğrencilerin okul aidiyetlik düzeyi de yüksek çıkmıştır. Bu da okul imajının öğrencilerin okulla arasındaki ağı etkilediğini göstermiştir.

Tablo 2 (Devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Çevikbaş	2016	Birinci aşamada 133, ikinci aşamada ise 118 ilköğretim birinci sınıf öğrencisi	İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okul algılarını ve okula ilişkin duygularını incelemek	Öğrenci çizimleri ve yarı yapılandırılmış görüşme	Öğrencilerin okulu daha çok arkadaşlarıyla oynayabildikleri bir oyun alanı, arkadaş edinme ve sosyalleşme ortamı olarak algıladıkları görülmüştür.
Dönmez	2016	Aydın ili, Merkez ilçesinde, ortaokulda öğrenim gören 568 öğrenci	Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının cinsiyet, sınıf düzeyi, farkı sosyo-ekonomik düzey değişkenleri açısından incelemek	Kişisel Bilgi Formu, Çalık ve Kurt (2010) tarafından geliştirilen Okul İklimi Ölçeği, Can (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanması yapılmış olan Okula Bağlılık Ölçeği ve Sarı (2007) tarafından geliştirilen Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği	Ortaokul öğrencilerinin okul iklimi algıları kız öğrencilerde daha olumlu, sınıf düzeyine göre üst sınıflara gidildikçe azalma olmakta ve okulun bulunduğu sosyo-ekonomik düzeye göre orta SED'te en yüksek, alt SED'te ise en düşük düzeyde ve anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Okula bağlılık düzeyi açısından bakıldığında cinsiyete göre erkek öğrencilerde daha yüksek, sınıf düzeyi ve okul türüne göre bir fark bulunamamıştır. Okul yaşam kalitesi açısından bakıldığında, cinsiyete göre ve sınıf düzeyine göre fark olmadığı, okulun bulunduğu sosyo-ekonomik düzeye göre, üst SED'te en yüksek, alt SED'te ise en düşük seviyede fark olduğu

Tablo 2 (Devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Akyıldız	2017	366 lise öğrencisi	Lise öğrencilerinin okul algılarının metaforlar aracılığıyla belirlemek	Kişisel bilgi formu Okul algısı ölçeği	Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu okul algılarına sahip oldukları, ayrıca 9. sınıfların 10, 11 ve 12. sınıflara oranla okula karşı daha olumlu algıları olduğu gözlenmiştir.
Öztabak	2017	70’i ilkokul birinci sınıf 70’i ilkokul dördüncü sınıf 140 öğrenci	İlkokul 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin okula yönelik algılarını ortaya çıkarmak	Odak grup görüşmesi	Sınıf seviyesi arttıkça, değer kavramlarının derslerin gerisinde kaldığı, ödev ve kuralların okulu algısını olumsuz etkilediği, okulun fiziksel durumunun okul algısını etkilediği görülmüştür.
Civek	2018	Bağımsız anaokuluna giden 48–71 aylık 117 çocuk	Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48/71 aylık çocukların okul algılarının incelenmek	Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak ve “Bana bir okul resmi çiz” yönergesi verilerek resim çizdirme tekniği	Çocukların çoğunlukla okulu olumlu algıladıkları ama bazen öğretmenlerinin kişisel özelliklerinin ve okullarının fiziksel büyüklüğünün (iç ve dış mekânın küçük olmasının) olumsuz algılamalara yol açtığı belirlenmiştir.

1.2.2 Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Olarak Yapılan Uluslararası Çalışmalar

Tablo 3 Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Araştırmacılar	Araştırma yılı	Katılımcılar	Araştırmanın amacı	Veri toplama araçları	Araştırmanın sonucu
Aptekar	1981	105 birinci sınıf ve son sınıf öğrencisinden oluşmaktadır.	bölgesel kültürün okul deneyiminin algılarını anlamak	120 değişkenli anket	öğrencilerin okul hakkında hissettikleri, ortak olarak paylaşılan sosyolojik faktörlerden bağımsızdır, öğrencilerin tutumları her iki ilçe arasında farklıdır, ilçelerin boyutları arasındaki tutarsızlık ilçeler arasında farklı olan okul iklimine işaret etmektedir. Diğer yandan öğretmenler ve öğrenciler arasındaki günlük yaşam durumları (sınıf hayatının günlük psikolojisi) okul deneyimlerini algılamalarında etkilidir ve öğrencilerin okulu sevip sevmediklerini belirlemektedir. Bununla birlikte, araştırma sonucunda, kızların okula erkeklerden daha fazla olumlu olarak baktıkları bulunmuştur.

Tablo 3 (devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

McGrath	1991	6,7 ve 8.sınıfa giden 647 öğrenci	Öğrencilerin okul örgüt iklimi algısı ve benlik kavramı arasındaki ilişkiyi incelemek	Okul iklimi algıları ölçeği ve benlik kavramı ölçeği	Öğrencilerin okul algıları ile benlik kavramı arasında cinsiyet, yaş ve sınıf değişkenlerinde anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Etnik köken değişkeninde ise bir fark bulunamamıştır.
Ballard	1996	Afrikanlı, Amerikalı ilköğretim çocukları	Benlik kavramı, okul algısı ve akademik performans arasındaki ilişkiyi belirlemek	Benlik-Gözlem Ölçekleri (SOS) Okul Atmosfer Anketi	Katılımcıların benlik kavramı ve akademik puanlarının da pozitif olarak ilişkili olduğu, yüksek okul algısı ile akademik performans arasında pozitif bir doğrusal ilişki olduğu, katılımcıların benlik kavram puanlarının akademik performanslarını ve okul algılarını olumlu yönde etkilediğini ve 1-3. Sınıflardaki katılımcılar için benlik kavram puanlarının okul algılarını veya akademik performans puanlarını etkilemediği görülmüştür.

Tablo 3 (devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Phungsriphang (Akt.Patama, 2003)	2000	681 teknik eğitim öğrencisi	Öğrencilerin genel okul ortamı ve okulun imajı, öğrenme ve öğretme, sosyal ilişkiler, kurallar ve disiplin ve okul binası ile ilgili algılamalarını	Anket	Öğrencilerin okul imajı, öğrenme ve öğretme etkinlikleri, arkadaşlar arası ilişkiler, kurallar ve disiplin alanlarında okula yönelik algılarının yüksek olduğunu göstermiştir
Hofman ve Guldemon	2001	Hollanda'daki 103 temsilci okuldan 2023 öğrenciden	Öğrenmenin üç toplumsal bağlamının (sınıf bağlamı, okul ve yönetim), eğitimin duygusal sonuçları üzerine etkilerini test etmeyi, böylece öğrencilerin ilkokullarını algılarını test etmeyi	Anket	Öğrencilerin okulu algılamaları sektörler arasında farklılık göstermiştir. Buna göre, öğrencilerin okulu algıları, Protestan okullarda en düşük, özel dini olmayan özel okullarda en yüksek, Katolik ve devlet okullarında ise orta düzeyde bulunmuştur

Tablo 3 (devam) Öğrencilerin Okul Algılarını Belirlemeye Yönelik Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Kennard	2009	7-12.sınıf arası 140 öğrenci	Kırsal bölgedeki okullarda okuyan çocukların okul algılarını incelemek	Wilson and Corbett (2002) tarafından kentli öğrenciler için geliştirilen, araştırmacı tarafından kırsal öğrencilere göre uyarlanan 10 alandan oluşan bir anket	Kırsal kesimde okuyan öğrencilerin algıları kentsel kesimdeki öğrencilerle farklılık göstermemiştir.
---------	------	------------------------------------	--	--	---

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde, ilk dikkati çeken ilkokul düzeyinde sınırlı sayıda çalışma olmasıdır. Oysaki ilkokul, çocuğun değerler sistemi geliştirmesi, kişisel bağımsızlık kazanması, kurum ve kişilere karşı tutum geliştirmesinin temeli oluşmaktadır (Yavuzer, 2000). Ayrıca ilkokul düzeyinde yapılan çalışmalar incelendiğinde genellikle okul algısının kavramsal düzeyde belirlendiği ya da cinsiyet ve okul türü gibi bir ya da iki değişkene göre incelendiği görülmüştür (Öğülmüş ve Çok, 1996; Öztapak, 2017; Yıldız, 2012). Bu bağlamda mevcut çalışmada ilkokul 4.sınıf düzeyindeki öğrencilerin okul algısının genel olarak ve de okul algısına etki edebilecek birçok değişkenin de ayrı ayrı incelenmesi planlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırma grubu, verilerin toplama süreçleri ile veri analizi konuları hakkında kapsamlı bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Araştırmanın Modeli

Mevcut araştırmada nicel araştırma yaklaşımına bağlı karşılaştırmalı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karşılaştırmalı araştırma yöntemi; En az iki değişken arasında karşılaştırma yapılan yöntemdir. Karşılaştırmalı araştırmaların genel amacı sistematik bir yapı ortaya koymaktır (Çepni, 2007). Mevcut tez çalışmasında da karşılaştırmalı araştırma yöntemi Okul Algısı Ölçeği (Çalık, 2008) ile yürütülmüştür.

2.1.2. Araştırma Grubu

Bu araştırmada veriler, 2018-2019 öğretim yılında Rize iline bağlı Merkez, Çayeli, Ardeşen, Pazar, Fındıklı ilçelerinde sekiz ilkokulda eğitim öğretim gören 9-10 yaşındaki 4.sınıfta eğitim gören 803 öğrenciyi kapsamaktadır. Tablo 4'te çalışmanın yapıldığı okullar ve öğrenci sayıları dağılımı verilmiştir.

Tablo 4 Uygulama Yapılan Okul ve Öğrenci Sayısı Dağılımı

<i>Uygulama Yapılan Okul</i>	<i>Okul Öğrenci Sayısı</i>	<i>Anket Uygulanan Öğrenci sayısı</i>
A ilkokulu	59 erkek 81 kız	41 erkek 72 kız
B ilkokulu	55 erkek 55 kız	47 erkek 41 kız
C ilkokulu	28 erkek 28 kız	22 erkek 19 kız
D ilkokulu	38 erkek 33 Kız	31 erkek 27 kız
E ilkokulu	92 erkek 90 Kız	72 erkek 83 kız
F ilkokulu	87 erkek 96 kız	82 erkek 86 kız
G ilkokulu	44 erkek 23 kız	39 erkek 19 kız
H ilkokulu	56 erkek 60 kız	42 erkek 53 kız

Okullar seçilirken kız ve erkek sayısı birbirine yakın olan ve mevcudu 50'nin üstünde olan okullar tercih edilmiştir. Tablo 5'te araştırma grubunun demografik özellikleri verilmiştir.

Tablo 5 Öğrencilerin Demografik Özelliği

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kız	432	53,8
	Erkek	371	46,2
Kardeş sayısı	1	176	21,9
	2	420	52,3
	3	164	20,4
	4	43	5,4
Sınıf mevcudu	0-20	298	37,1
	21-	505	62,9
Anne mesleği	ev hanımı	558	69,5
	işçi	90	11,2
	memur	7	,9
	esnaf	65	8,1
	asgari ücretli	83	10,3
Baba mesleği	işçi	373	46,5
	memur	106	13,2
	emekli	23	2,9
	asgari ücretli	31	3,9
	esnaf	248	30,9
	işsiz	22	2,7
Hep aynı okulda okuma	Evet	696	86,7
	Hayır	107	13,3
Okula geliş şekli	yürüyerek	376	46,8
	Araçla	427	53,2
Aynı öğretmenle okuma	Evet	469	58,4
	Hayır	334	41,6

2.1.3. Verilerin Toplanma Süreci

Araştırmanın verileri, Esra Çalık (2008) tarafından geliştirilen “Okul Algısı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Mevcut araştırmada 9-10 yaş grubu öğrencilerle çalışıldığından, ölçek 3’lü likert tipinde uygulanmıştır (Turan, Şimşek ve Aslan, 2015). Ölçek maddelerinin ilkökul çocuklarına uygunluğu ile ilgili sınıf öğretmeni ve rehber öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Ayrıca pilot bir çalışma yapılarak ölçekler 158 öğrenciye dağıtılmış, anlamadıkları yerlerin altlarını çizmeleri istenmiş ve olumsuz bir dönüt alınmamıştır. Likert tipi değiştiği için ölçeğin yeniden güvenirlik testi yapılmıştır. Uyarlanan ölçek 0,83 düzeyinde güvenliğe sahiptir (Çalık, 2008). Ölçeğin 3’lü likert olarak uyarlanması sonucu tekrar yapılan güvenirlik çalışmasında ölçeğin Cronbach güvenirliği 0,79 olarak hesaplanmıştır. Buna ölçeğin güvenirlik düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Cronbach alfa değerinin 0,70’ten yukarı olması, ölçme aracının güvenirliği için yeterli görülmektedir (Karadağ, 2005). Ölçeğin geçerlik testi için faktör analizi yeniden yapılmış ve çıkan sonuçların ölçeğin orijinalini doğruladığı görülmüştür.

Tablo 6 Okul Algısı Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5
2	,64				
1	,70				
3	,59				
6	,65				
5	,52				
4	,57				
7	,55				
8	,51				
10		,70			
11		,69			
9		,63			
12		,60			
13			,72		

Tablo 6 (devam) Okul Algısı Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

14			,68	
15			,51	
16			,48	
17				,61
18				,63
19				,42
20				,63
21				,57
22				,56

Kullanılan ölçeklerin uygulanması 2018-2019 eğitim öğretim nisan ve mayıs aylarında toplam 7 hafta sürede gerçekleşmiştir. Uygulama 8 ilkokulda yapılmıştır. Uygulama takvimi tabloda verilmiştir:

Tablo 7 Uygulama Takvimi

<i>Uygulama Yapılan Okul</i>	<i>Uygulama Tarihi</i>
A ilkokulu	3-4 Nisan 2019
B ilkokulu	10-11 Nisan 2019
C ilkokulu	17 Nisan 2019
D ilkokulu	18 Nisan 2019
E ilkokulu	24-25 Nisan 2019
F ilkokulu	2-3 Mayıs 2019
G ilkokulu	8-9 Mayıs 2019
H ilkokulu	15-16 Mayıs 2019

İlk sayfasında bilgilendirme bölümü ve kişisel bilgiler formu, ikinci sayfasında 22 maddeden oluşan Okul Algısı Ölçeği bulunan formlar öğrencilere bizzat araştırmacı tarafından dağıtılmış ve geri toplanmıştır. Uygulama için gidilen her okulun yöneticilerine, öğretmenlerine ve öğrencilere araştırmanın amacı ve veri toplama araçları hakkında bilgi verilmiştir. Uygulamaya katılan tüm öğrencilere uygulamanın gönüllülük esasına dayandığı bilgisi verilmiştir.

2.1.4. Verilerin analizi

Verilerin çözümlenmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Araştırmanın amaçlarına göre farklılaşan temel bağımlı değişkenler; Okul Algısı Ölçeği'nden aldıkları puanlardır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri ise öğrencilerin cinsiyet, sınıf mevcudu, ebeveyn birlikteliği, okula geliş şekli, kardeş sayısı, anne mesleği, baba mesleği, okul değişimi ve öğretmen değişimidir. Verilerin analizinde en az .05 anlamlılık düzeyi benimsenmiştir. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf mevcudu, okul değişimi, okula geliş şekli, öğretmen değişimi gibi değişkenlere göre karşılaştırılmasında bağımsız örneklem için t testi kullanılmıştır. Okul Algısı Ölçeği'nden ve Okul Algısı Ölçeği'nin alt boyutlarından elde edilen puanların öğrencilerin kardeş sayısı, anne mesleği, baba mesleği değişkenlerine göre karşılaştırılmasında bağımsız örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

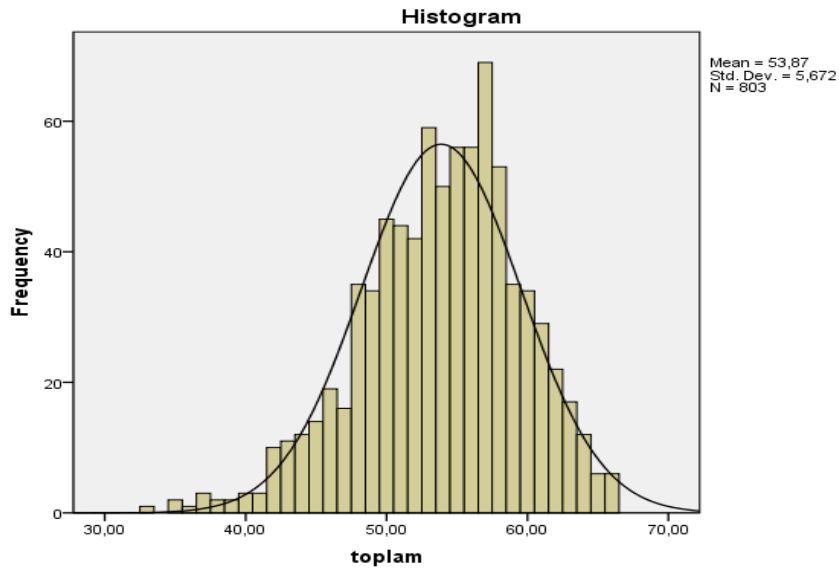
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu çalışma kapsamında öğrencilerin okul algılarına genel ve bağımsız değişkenlere göre elde edilen puanlar hesaplanmıştır. Bu yolla üretilen tablolar bu bölümde verilmiştir.

3.1.1. İlkokul Öğrencilerinin Okul Algısı Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin Okul Algısı Ölçeği'nden aldıkları en düşük puan 33, en yüksek puan 66'dır. Puanlara ilişkin bazı betimsel istatistiklerden; ortalama 53.87, standart sapma 5.67, çarpıklık -0.46 ve basıklık 0.24 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınabilecek en küçük puanın 22, en büyük puanın ise 66 olduğu düşünüldüğünde, ortalama (53.87) değeri de dikkate alınırsa öğrencilerin okul algılarının yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca Şekil 1 incelendiğinde, öğrencilerin Okul Algısı Ölçeği'nden aldıkları puanların normal dağılımlı olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Öğrencilerin Okul Algısı Ölçeğinden Aldıkları Puanlar

Öğrencilerin puanlarının dağılımı daha detaylı incelenmiştir. Ortalamanın 1, 2 ve 3 standart sapma altındaki ve üstündeki puanlar hesaplanarak Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8 Öğrencilerin Standart Sapma Alt Ve Üst Puanları

<i>Puan aralığı</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
49-53	224	27,9
43-48	107	13,3
33-42	27	3,4
54-59	319	39,7
60-65	120	14,9
66-70	6	,7
Toplam	803	100,0

Tablo 8 incelendiğinde ortalamanın altında üç standart sapma altında 33-42 arası puan alanların sayısının 27, iki standart sapma altında 43-48 arasında puan alanların sayısının 107 ve üç standart sapma altında 49-53 arası puan alanların sayısının 224 olduğu görülmektedir. Buna göre ortalamanın altında puan alan toplam 358 öğrenci vardır. Ortalamanın bir standart sapma üzerinde 54-59 arası puan alan öğrencilerin sayısının 319, iki standart sapma üzerinde 60-65 arası puan alan öğrencilerin sayısının 120 ve üç standart sapma üzerinde 66-70 arası puan alan öğrencilerin sayısının ise 6 olduğu görülmektedir. Buna göre ortalamanın üstünde puan alan toplam 445 öğrenci vardır. Ortalamanın üzerinde puan alan öğrencilerin sayısı, ortalamanın altında puan alanların sayısından fazla olsa da, ortalamanın altında puan alanların sayısı dikkat çekicidir.

3.1.2. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait cinsiyete göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9 Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları

<i>Alt boyutlar</i>	<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	Kız	432	18,08	2,77	800	,37	,72
	Erkek	370	18,01	2,65			
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	Kız	432	11,32	,92	801	1,49	,13
	Erkek			1,07			
		371	11,21				
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	Kız	432	8,58	2,07	801	1,22	,22
	Erkek	371	8,76	2,02			
Okulla ilgili duygular	Kız				800	2,31	,02
	Erkek	431	8,28	1,00			
		371	8,09	1,28			

Tablo 9 (devam) Öğrencilerin Cinsiyete Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları

Derslere ilişkin düşünceler	Kız	432	7,61	1,23	801	1,79	,07
	Erkek	371	7,77	1,28			
Toplam	Kız	432	53,88	5,50	801	,06	,94
	Erkek	371	53,85	5,86			

*p<,05

Bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları cinsiyete göre; okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)}=0,37$; $p>.05$), öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}= 1,49$; $p>.05$), okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}= 1,22$; $p>.05$), derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}= 1,79$; $p>.05$) ve toplamda ($t_{(801)}= ,06$; $p>.05$), istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemektedir. Ancak okula ilişkin duygular boyutunda istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermektedir ($t_{(800)}= 2,31$; $p<.05$). Kız öğrencilerin okula ilişkin duygular puanı ortalaması (8,28), erkek öğrencilerin duygular ortalamasından (8,09) daha yüksektir.

3.1.3. Öğrencilerin Sınıf Mevcuduna Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait sınıf mevcuduna göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10 Öğrencilerin Sınıf Mevcuduna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları

<i>Alt boyutlar</i>	Gruplar	N	$\bar{X}$	s	sd	t	P
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	0-20	298	18,28	2,67	800	1,93	,05
	21-	504	17,90	2,72			
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	0-20	298	11,31	1,02	801	,87	,38
	21-	505	11,25	,98			
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	0-20	298	8,76	2,14	801	1,00	,31
	21-	505	8,61	2,00			
Okulla ilgili duygular	0-20	297	8,26	1,21	800	1,30	,19
	21-	505	8,15	1,10			
Derslere ilişkin düşünceler	0-20	298	7,61	1,35	801	1,32	,18
	21-	505	7,73	1,20			
Toplam	0-20	298	54,23	6,07	801	1,39	,16
	21-	505	53,65	5,41			

*p<,05

Bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları sınıf mevcuduna göre; okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)}=1,93$; $p>.05$), öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}= ,87$; $p>.05$), okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}= 1,00$; $p>.05$), okula ilişkin duygular boyutunda ($t_{(800)}= 1,30$; $p>.05$), derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}= 1,32$; $p>.05$) ve toplamda ($t_{(801)}= 1,39$; $p>.05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemektedir.

3.1.4. Öğrencilerin Kardeş Sayısına Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait kardeş sayısı puanına göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11 Öğrencilerin Kardeş Sayısı Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı ANOVA Testi Sonuçları

	<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>sd</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Anlamlı Fark</i>
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	Gruplararası	32,62	3	10,875	1,48	,21	
	Gruplariçi	5858,47	798	7,341			
	Toplam	5891,10	801				
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	Gruplararası			,06	3	,02	,99
	Gruplariçi			804,10	799	1,00	
	Toplam			804,17			
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	Gruplararası			5,54	3	1,85	,43
	Gruplariçi			3385,99	799	4,23	,72
	Toplam			3391,54	802		
Okulla ilgili duygular	Gruplararası			,84	3	,28	,21
	Gruplariçi			1054,03	798	1,32	,88
	Toplam			1054,87	801		

Tablo 11(devam) Öğrencilerin Kardeş Sayısı Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı ANOVA Testi Sonuçları

Derslere ilişkin düşünceler	Gruplararası	22,60	3	7,53	4,79	,00*	2-4, 3-4
	Gruplariçi	1255,96	799	1,57			
	Toplam	1278,54	802				
Toplam	Gruplararası	152,19	3 799	50,73 32,10	1,58	,19	
	Gruplariçi	25648,10	802				
	Toplam	25800,29					

*p<,05

Yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları okuldaki fiziksel şartlar alt boyutunda ($F_{(3-798)} = 1,48$; $p > .05$), öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($F_{(3-799)} = 0,02$; $p > .05$), okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($F_{(3-799)} = 0,72$; $p > .05$), okulla ilgili duygular alt boyutunda ($F_{(3-798)} = 4,79$; $p > .05$), ve toplamda ($F_{(3-798)} = 1,58$; $p > .05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemiştir. Ancak öğrencilerin okul algıları derslere ilişkin düşünceler boyutunda istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermiştir ($F_{(3-799)} = 4,79$; $p < .05$).

Var olan bu farklılıkların hangi gruplarda olduğunu belirlemek için post hoc testlerden yararlanılmıştır. Varyanslar homojen çıktığı ve örneklem büyüklüklerinin eşit olmadığı için Bonferroni testi ile karşılaştırma yapılmıştır. Bonferroni testi sonuçlarına göre kardeş sayısı 4 olanların derslere ilişkin düşünceler puanları (7,23), 2 olanlardan (7,76) ve 3 olanlardan (7,82) daha düşüktür.

3.1.5. Öğrencilerin Annelerinin Sahip Oldukları Mesleklere Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait annelerinin sahip oldukları mesleklere göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12 Öğrencilerin Annelerinin Sahip Oldukları Mesleklere Göre Algıladıkları Okul Algısı ANOVA Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalama	F	p	Anlamlı Fark
				s1			
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	Gruplar Arası	6,88	2	3,44	,46	,62	
	Gruplariçi	5884,21	799	7,36			
	Toplam	5891,10	801				
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	Gruplar Arası	,70	2	,35	,35	,70	
	Gruplariçi	803,47	800	1,00			
	Toplam	804,17	802				
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	Gruplar Arası	25,01	2	12,50	2,97	,05	Çalışmıyor -diğer
	Gruplariçi	3366,52	800	4,20			
	Toplam	3391,54	802				
Okulla ilgili duygular	Gruplar Arası	5,02	2	2,51	1,91	,14	
	Gruplariçi	1049,84	799	1,31			
	Toplam	1054,87	801				
Derslere ilişkin düşünceler	Gruplar Arası	3,13	2	1,56	,98	,37	
	Gruplariçi	1275,40	800	1,59			
	Toplam	1278,54	802				
Toplam	Gruplar Arası	92,48	2	46,24	1,43	,23	
	Gruplariçi	25707,81	800	32,13			
	Toplam	25800,29	802				

*p<,05

Yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutunda alt boyutunda ($F_{(2-799)}=.46$; $p>.05$), öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda alt boyutunda ($F_{(2-800)}=.35$; $p>.05$), okulla ilgili duygular alt boyutunda alt boyutunda ($F_{(2-799)}=1.91$; $p>.05$), derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda alt boyutunda ($F_{(2-800)}=.98$; $p>.05$) ve toplamda ($F_{(2-800)}=1.43$; $p>.05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemiştir. Ancak öğrencilerin okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermiştir ($F_{(2-800)}=2.97$; $p<.05$).

Var olan bu farklılıkların hangi gruplarda olduğunu belirlemek için post hoc testlerden yararlanılmıştır. Varyanslar homojen çıktığı ve örneklem büyüklüklerinin eşit olmadığı için Bonferroni testi ile karşılaştırma yapılmıştır. Bonferroni testi sonuçlarına göre anne meslekleri diğer grubunda yer alan öğrencilerin okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutu puan ortalamaları (9,02), annesi çalışmayan öğrencilerin puan ortalamalarından (8,57) daha yüksektir.

3.1.6. Öğrencilerin Babalarının Sahip Oldukları Mesleklere Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait babalarının sahip oldukları mesleklere göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 13’de yer almaktadır.

Tablo 13 Öğrencilerin Babalarının Sahip Oldukları Mesleklere Göre Okul Algısı T Testi Sonuçları

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
	<i>r</i>						
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	İşçi	373	18,09	2,69	800	,46	,64
	Diğer**	429	18,00	2,72			
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	İşçi	373	11,22	1,07	801	-1,24	,21
	Diğer	430	11,31	,93			
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	İşçi	373	8,93	2,00	801	3,39	,00
	Diğer	430	8,44	2,07			

Tablo 13 (devam) Öğrencilerin Babalarının Sahip Oldukları Mesleklere Göre Okul Algısı T Testi Sonuçları

Okulla ilgili duygular	İşçi	373	8,14	1,20	800	-1,14	,25
	Diğer	429	8,24	1,09			
Derslere ilişkin düşünceler	İşçi	373	7,67	1,27	801	-,19	,84
	Diğer	430	7,69	1,25			
Toplam	İşçi	373	54,08	5,72	801	,97	,33
	Diğer	430	53,69	5,62			

**p<,05

**serbest meslek,esnaf,memur,emekli

Bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları babalarının mesleklerine göre; okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)}=0,46$; $p>.05$), öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}=1,24$; $p>.05$), okulla ilgili duygular alt boyutunda ($t_{(800)}=1,14$; $p>.05$), derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)}=.19$; $p>.05$) ve toplamda ($t_{(801)}=.97$; $p>.05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemektedir. Ancak boyutunda okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermektedir ($t_{(801)}= 3,39$; $p<.05$). Babalarının mesleği diğer grubunda yer alan öğrencilerin okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler puanı ortalaması (8,24), babalarının mesleği işçi olan öğrencilerin okulla ilgili duygular ortalamasından (8,14) daha yüksektir.

3.1.7. Öğrencilerin Aynı Öğretmenle Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait aynı öğretmenle okuma durumuna göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 14’te yer almaktadır.

Tablo 14 Öğrencilerin Aynı Öğretmenle Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları

	Gruplar	N	$\bar{X}$	s	sd	t	P
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	Evet	468	18,21	2,85	800	2,09	,03
	Hayır	334	17,81	2,58			
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	Evet	469	11,35	1,01	801	2,01	,04
	Hayır	334	11,21	,98			
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	Evet	469	8,74	8,85	801	3,03	,00
	Hayır	334	8,60	8,41			
Okulla ilgili duygular	Evet	468	8,05	8,22	800	,79	,42
	Hayır	334	8,32	8,15			
Derslere ilişkin düşünceler	Evet	469	7,79	7,74	801	1,51	,13
	Hayır	334	7,59	7,60			
Toplam	Evet	469	53,98	54,24	801	2,22	,02
	Hayır	334	53,77	53,34			

*p<,05

Bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları aynı öğretmenle okuma durumuna göre; okula ilişkin duygular alt boyutunda ($t_{(800)} = ,79$; $p > .05$), derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)} = ,78$; $p > .05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemektedir. Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)} = 2,09$; $p < .05$), öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)} = 2,01$; $p < .05$), okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)} = 3,03$; $p < .05$) ve toplamda ($t_{(801)} = 2,22$; $p < .05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermektedir. Aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutuna göre puan ortalaması (18,21), aynı öğretmenle okumayan öğrencilerin ortalamasından (17,81) daha yüksektir. Aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin öğretmenlere ilişkin düşünceler puanı ortalaması (11,35), öğretmen değişikliği olan öğrencilerin ortalamasından (11,21) daha yüksektir. Aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşüncelere alt boyutuna göre puan ortalaması (8,74), öğretmen değişikliği yapan öğrencilerin ortalamasından (8,60)

yüksektir. Toplam da aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin ortalaması (53,98), öğretmen değişikliği yapan öğrencilerin (53,77) ortalamasından yüksektir.

3.1.8. Öğrencilerin Hep Aynı Okulda Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait hep aynı okulda okuma durumuna göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 15’te yer almaktadır.

Tablo 15 Öğrencilerin Hep Aynı Okulda Okuma Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları

	<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	<i>$\bar{X}$</i>	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	Evet	695	18,05	2,74	800	,16	,87
	Hayır	107	18,00	2,51			
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	Evet	696	11,30	,98	801	2,33	,02
	Hayır	107	11,06	1,05			
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	Evet	696	8,76	2,06	801	3,18	,00
	Hayır	107	8,08	1,92			
Okulla ilgili duygular	Evet	695	8,23	1,13	800	2,55	,43
	Hayır	107	7,93	1,21			
Derslere ilişkin düşünceler	Evet	696	7,70	1,26	801	,78	,03
	Hayır	107	7,59	1,28			
Toplam	Evet	696	54,05	5,70	801	2,3	,02
	Hayır	107	52,6916	5,34			

*p<,05

Bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları hep aynı okulda okuma durumuna göre; okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)} = ,16$; $p > .05$), okula ilişkin duygular boyutunda alt boyutunda ($t_{(801)} = 2,55$; $p > .05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemektedir. Ancak öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)} = 2,33$; $p < .05$), okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)} = 3,18$; $p < .05$),

derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)} = ,78$; $p < .05$) ve toplamda ($t_{(800)} = 2,32$; $p < .05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermektedir. Hep aynı okulda okuyan öğrencilerin öğretmenlere ilişkin düşünceler puanı ortalaması (11,30), hep aynı okulda okumayan öğrencilerin öğretmenlere ilişkin düşünceler ortalamasından (11,06) daha yüksektir. Hep aynı okulda okuyan öğrencilerin okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler puanı ortalaması (8,76), hep aynı okulda okumayan öğrencilerin okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler ortalamasından (8,08) daha yüksektir. Hep aynı okulda okuyan öğrencilerin derslere ilişkin düşünceler puanı ortalaması (7,70), hep aynı okulda okumayan öğrencilerin derslere ilişkin düşünceler ortalamasından (7,59) daha yüksektir. Toplamda ise hep aynı okulda okuyan öğrencilerin puanı ortalaması (54,05), hep aynı okulda okumayan öğrencilerin ortalamasından (52,69) daha yüksektir.

3.1.9. Öğrencilerin Okula Geliş Şekillerine Göre Algıladıkları Okul Algıları Puanlarıyla İlgili Bulgular

Öğrencilere ait okula geliş şekillerine göre algılanan okul algısı puanları aşağıdaki Tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16 Öğrencilerin Okula Geliş Şekli Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları

<i>Alt Boyutlar</i>	<i>Gruplar</i>	<i>N</i>	$\bar{X}$	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>T</i>	<i>P</i>
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	Yürüyerek	375	18,17	2,85	800	1,22	,22
	Araçla	427	17,93	2,58			
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	Yürüyerek	376	11,21	1,01	801	1,51	,12
	Araçla	427	11,32	,98			
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	Yürüyerek	376	8,74	2,10	801	,96	,33
	Araçla	427	8,60	2,01			

Tablo 16 (devam) Öğrencilerin Okula Geliş Şekli Durumuna Göre Algıladıkları Okul Algısı T Testi Sonuçları

Okulla ilgili duygular	Yürüyerek	376	8,05	1,24	800	3,31	,00
	Araçla	426	8,32	1,03			
Derslere ilişkin düşünceler	Yürüyerek	376	7,79	1,27	801	2,27	,02
	Araçla	427	7,59	1,24			
Toplam	Yürüyerek	376	53,98	5,81	801	,50	,61
	Araçla	426	53,77	5,54			

*p<,05

Bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre öğrencilerin okul algıları okula geliş şekli durumuna göre; okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)} = ,16$; $p > .05$), öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)} = 2,33$; $p > .05$), okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(801)} = 3,18$; $p > .05$) ve toplamda ($t_{(800)} = ,16$; $p > .05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermemektedir. Ancak, okula ilişkin duygular alt boyutunda ($t_{(801)} = 2,55$; $p < .05$), derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda ($t_{(800)} = ,78$; $p < .05$) istatistiksel açıdan manidar farklılık göstermektedir. Okula yürüyerek gelen öğrencilerin okulla ilgili duygular alt boyutuna göre puan ortalaması (8,05), okula araçla gelen öğrencilerin ortalamasından (8,32) daha düşüktür. Okula yürüyerek gelen öğrencilerin derslere ilişkin düşünceler puanı ortalaması (7,79), okula araçla gelen öğrencilerin ortalamasından (7,59) daha yüksektir.

Bulgulardan hareketle alt boyutlarda anlamlı fark bulunan değişkenler Tablo 17’de gösterilmiştir:

Tablo 17 Değişkenlere Göre Anlamlı Fark Tablosu

<i>Alt Boyutlar /Değişkenler</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>Kardeş sayısı</i>	<i>Anne meslek</i>	<i>Baba meslek</i>
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	-	-	-	Ev hanımı olanların diğerlerinden yüksektir.
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	-	-	-	-
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	-	-	-	İşçi olanların puanları diğer meslek gruplarından yüksektir.
Okulla ilgili duygular	Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha yüksek puan almıştır.	-	-	-
Derslere ilişkin düşünceler	-	Kardeş sayısı 4 olanların puanları diğerlerinden daha düşüktür.	-	-

Tablo 18 Değişkenlere Göre Anlamlı Fark Tablosu 2

<i>Boyutlar /Değişkenler</i>	Aynı okul	Aynı öğretmen	Okula geliş şekli
Okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler	-	Hep aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin puanları daha yüksektir.	-
Öğretmenlere ilişkin düşünceler	Hep aynı okulda okuyan öğrencilerin puanları daha yüksektir.	Hep aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin puanları daha yüksektir.	-
Okuldaki demokrasiye ve kurallara ilişkin düşünceler	Hep aynı okulda okuyan öğrencilerin puanları daha yüksektir.	Hep aynı öğretmenle okuyan öğrencilerin puanları daha yüksektir.	-
Okulla ilgili duygular	-		- Okula yürüyerek gelen öğrencilerin puanları araçla gelenlerden düşüktür.
Derslere ilişkin düşünceler	Hep aynı okulda okuyan öğrencilerin puanları daha yüksektir.		- Okula yürüyerek gelen öğrencilerin puanları araçla gelenlerden yüksektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu bölümde çalışma grubunda yer alan öğrencilerin okul algısına yönelik algılarının incelenmesine yönelik bulgulara ait tartışma ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1.1. İlkokul Öğrencilerinin Okul Algısı Puanlarına İlişkin Tartışma

Okul Algısı Ölçeği'nden alınan ortalama (53.87) değerine bakıldığında öğrencilerin okul algıları genel olarak yüksek olsa da ortalamanın altında puan alan 358 öğrenci olması dikkat çekmektedir (Tablo8,sayfa 50).

4.1.2. Fiziksel Şartlara İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma

Bu çalışma kapsamında uygulanan Okul Algısı Ölçeği'nin “okullardaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler” alt boyutunda; yalnızca anne mesleği ile hep aynı öğretmenin sınıfında yer alma değişkenleri için anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (Tablo 12, sayfa 56).

Bu bağlamda, annesinin ev hanımı olduğunu belirten öğrencilerin okullardaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutundaki puanları, annesini diğer meslek gruplarından belirten öğrencilerin puanlarından daha yüksek çıkmıştır. Bu noktada anne mesleği açısından ev hanımı ve diğer meslekler arasında bir farklılığın söz konusu olduğu ortaya çıkmaktadır. Her ne kadar anne mesleğinin türü sosyo-ekonomik seviyeyi kesin olarak yordamasa da, literatürde anne mesleği ile sosyo-ekonomik seviyenin ilişkili olduğuna yönelik bazı çalışmalar yer

almaktadır (Özyürek ve Tezel, 2005). Bu bağlamda anne mesleği açısından sosyo-ekonomik seviyesi düşük olan öğrencilerin ilgili boyuttaki puanları, sosyo-ekonomik seviyesi üst grupta olanlardan daha yüksek çıkmıştır. Yani, sosyo-ekonomik seviyesi yüksek olarak kabul edilen memur anneye sahip olan çocukların okul algılarına yön veren okullardaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceleri daha zayıftır. Bunun nedeni olarak, aile fertlerinden biri olan annenin sosyo-ekonomik seviyesinin önce onun ve sonra ise çocuğun okulla ilgili beklentisini arttırmaktadır. Bu yüksek beklenti karşılandığında çocuğun okul algı puanı yüksek, karşılanmadığında ise düşük çıkmaktadır. Bu sonuç alanyazınla da örtüşmektedir. Dönmez ve Taylı (2018), yapmış oldukları araştırmada sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan ailelerden gelen öğrencilerin, sahip oldukları imkanlara bağlı olarak okullardan beklentilerinin daha yüksek çıktığını açıklamıştır. Başta anneler olmak üzere ebeveynler çocuklarına maddi ve manevi birçok fırsat sunmaktadır. Bunun karşılığı olarak ise çocuklardan yüksek düzeyde akademik başarı beklenmektedir. Bu durumun ise çocukların duygu durumunu olumsuz etkilediğine yönelik araştırma sonuçları bulunmaktadır (Bozkurt, 2004). Diğer taraftan, alt sosyo-ekonomik düzeyde yer alan ailelerin okul algılarına yön veren okullardaki fiziksel şartlara ilişkin beklentileri azalmaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak; çocuklarının okullardaki fiziksel şartlara yönelik beklentileri azalmaktadır. Bu yolla beklentileri zayıf olan çocukların zayıf fiziksel şartlara sahip olsa bile okula yönelik algıları daha yüksek çıkmaktadır. Dolayısı ile öğrencilerin okul algılarının yükseltilmesi ve okulların daha çekici mekânlar haline gelmesi, yalnızca okulun sunduğu imkanlarla değil, aynı zamanda öğrencilerin sahip olduğu beklentilerin bir sonucudur.

Benzer şekilde; 4 yıl boyunca aynı sınıf öğretmeniyle okuyan öğrencilerin okuldaki fiziksel şartlara ilişkin düşünceler alt boyutundaki okul algısı puanları yıllar içinde en az bir kez öğretmen değişikliği yapan öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Bu da, okul algıları araştırılan çocuklarda; öğretmen değişikliği yapmadan ilkokul boyunca aynı öğretmenin sınıfında yer alan ve öğretmeniyle daha çok vakit geçirip muhtemelen onu daha çok benimseyen çocukların okuldaki fiziksel şartlara yönelik algılarının da daha olumlu olduğu iddia edilebilir. Korkmaz (2018), yapmış olduğu araştırmada sık sık öğretmen değiştiren çocukların okul ve

öğretmenle olumsuz etkileşimi olduğunu, bu çocukların okul başarılarının da düşük olduğunu belirtmiştir. Bu durumda mevcut araştırmanın sonuçları ile ilgili çalışma sonuçlarının benzer olduğu, ilkokulda okul ve/veya öğretmen değişikliğinin çocukların okul algı puanlarını olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmaktadır.

4.1.3. Öğretmenlere İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma

Uygulanan Okul Algısı Ölçeği'nin öğretmenlere ilişkin düşünceler alt boyutunda; hep aynı okulda okuma ve hep aynı öğretmenin sınıfında yer alma değişkenlerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır (Tablo 14-15, sayfa 59- 60).

Bu bağlamda, okul değiştirmeksizin 4 yıl boyunca aynı okulda okuyan ve aynı zamanda aynı sınıf öğretmeniyle ders gören öğrencilerin okul algı puanlarına yön veren öğretmenlere ilişkiler alt boyut puanları daha yüksek çıkmıştır. Benzer şekilde, sık sık öğretmen değiştiren öğrencilerin okulu ve öğretmeni kabullenme konusunda önemli güçlükler çektikleri bilinmektedir (Ada, 2007). Bu noktada da, ilkokulda okuyan ve çalışma grubunda yer alan öğrencilerin doğal olarak hem okul hem de öğretmenleri ile sağlıklı bir iletişim kurabildiği, bu iletişimin yıllar içinde kuvvetlendiği ve bunun doğal bir sonucu olarak ise öğrencilerin ilgili alt boyutta okul algılarının olumlu bir yönde değiştiği sonucuna varılmaktadır.

4.1.4. Okuldaki Demokrasi ve Kurallara İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma

Uygulanan Okul Algısı Ölçeği'nin okuldaki demokrasi ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda baba meslek, hep aynı okulda okuma, hep aynı öğretmenin sınıfında yer alma değişkenlerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır (Tablo 13, sayfa 57).

Babası işçi olan çocukların ölçeğe aracındaki demokrasi ve kurallar alt boyutundaki puanları, diğer meslek gruplarına ait olanlardan daha yüksek çıkmıştır. İşçilik, kamuoyunda diğer mesleklerle karşılaştırıldığında eğitim seviyesi düşük olan bireylerce icra edilen bir meslek olarak bilinmektedir (Özyürek ve Tezel, (2005). Bu durumda da işçilerin yaptıkları işin doğası gereği ihmal edilemeyen

kurallarının olması, bu süreci yaşadıkları ortamlara da yansıtmaları çocukların benzer bir algı oluşturmalarına yol açmış olabilir. Diğer taraftan, Kuş ve Çetin (2014) tarafından yapılan bir araştırmada ise baba eğitim düzeylerinin benzer şekilde öğrencilerde demokrasi algısını etkilediği ortaya çıkmıştır. Fakat, mevcut çalışma verilerinden farklı olarak baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin demokrasi algısı daha yüksek bulunmuştur. Kaldırım (2003) te yaptığı araştırmada da anne ve babanın eğitim durumu yükseldikçe demokrasi kavramını daha iyi anladıklarını belirtmiştir. Halbuki mevcut çalışmada çocukların genel demokrasi algıları değil, okullardaki demokrasi ve kurallara yönelik algıları incelenmiştir. Bu bağlamda, kuralları daha sert olduğuna inanılan işçilik gibi meslekleri icra eden ebeveynlerin çocuklarının bunu okullardaki kurallara da benzer şekilde yansıttığı, okul algılarının da bundan önemli ölçüde etkilendiği sonucuna varılmaktadır.

Bir diğer taraftan, hep aynı okulda okuyan öğrencilerin demokrasi ve kurallara ilişkin alt boyutunda da okul algısı puanlarının okul değiştirenlere göre daha yüksek çıktığı bulunmuştur. Bir okulda uzun süre okuyan öğrenciler, okulun kurallarına daha fazla uyum sağlayabilmekte, onların daha fazla farkına varabilmekte ve onları daha iyi benimseyebilmektedir (Çalık,2008). Kuş ve Çetin (2014), yapmış oldukları araştırmada okulla ilgili kurallarda aktif katılım gösteren, okulu benimseyen öğrencilerin demokrasi algılarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, aynı okulda uzun süre bulunma çocukların okulun demokratik anlayışları ile kurallarını daha iyi algılamalarına yol açabilmektedir. Bu durum da demokratik algı boyutunda okul algı puanlarına pozitif bir katkı yapmaktadır.

Hep aynı öğretmenle okuyan çocukların okulla ilgili demokrasi ve kurallara ilişkin düşünceler alt boyutunda daha yüksek algıya sahip olduğu görülmüştür. Ada (2007), yapmış olduğu araştırmada sık sık öğretmen değiştiren çocukların okul kurallarına uymama oranının daha yüksek olduğunu, kendini ait hissetme ve kuralları benimseme konusunda sıkıntılar yaşadıklarını belirtmiştir. Bu araştırma sonucunu destekleyecek şekilde mevcut araştırma verileri, ilkokulda öğretmeniyle daha uzun süre birlikte olan öğrencinin, okulun demokrasi anlayışı ile okuldaki kuralları da

daha çok içselleştirebildiği; bununda okul algılarına yön verdiği şeklinde yorumlanabilir.

4.1.5. Okulla İlgili Duygular Alt Boyutuna Yönelik Tartışma

Uygulanan Okul Algısı Ölçeği'nin okulla ilgili duygular alt boyutunda cinsiyet, okula geliş şekli değişkenlerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır (Tablo 16, sayfa 62).

Kız öğrencilerin, ölçme aracının okula ilişkin duygular alt boyutundaki puanları, erkeklerin puanlarından daha yüksek çıkmıştır (Tablo 8; s.45). Konu alanıyla ilgili literatürde de okul algısına yönelik olarak kız öğrencilerin daha pozitif olduğuna yönelik çalışmalar yer almaktadır (Çalık, 2008, Dönmez ve Taylı, 2018). Bu sonucu destekler şekilde, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kendi duygularını daha iyi tanıdığı, duygularıyla ilgili daha kolay özdenetim yapabildiği ve onları daha kolay yansıtabildiği konusunda zengin bir literatür bulunmaktadır (Aşan ve Özyer, 2003; Kırtıl, 2009; Yurdakavuştu, 2012). Bu duygu yoğunluğunun kızlarda okul algısına olumlu bir etkide bulunduğu sonucuna varılabilir.

Bu alt boyutla ilgili olarak, okula yürüyerek gelen öğrencilerin okulla ilgili duygular alt boyutunda araçla gelenlere göre daha düşük puan aldıkları görülmüştür. Bunda ise çocuğun çantasını taşıması, okula gelebilmek için daha çok emek harcamak zorunda olması, araçla gelenler gibi toplu olarak değil de bireysel okula ulaşmasının etkili olabileceği düşünülmektedir. Yurdabakan ve Tektaş (2013), yılında yaptıkları çalışmada taşımayla gelen öğrencilerin yolda yürümedikleri, üşüyüp ıslanmadıkları, oluşabilecek tehlikelerden korundukları için daha mutlu olduklarını belirtmiştir. Bu bağlamda muhtemelen okula yürüyerek gelen öğrencilerin kısmen de olsa zorlanmalarının, özelde okulla ilgili duyguları, genel de ise okul algılarını olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılabilir.

4.1.6. Derslere İlişkin Düşünceler Alt Boyutuna Yönelik Tartışma

Uygulanan Okul Algısı Ölçeği'nin okulla ilgili duygular alt boyutunda kardeş sayısı, hep aynı okulda okuma, okula geliş şekli değişkenlerinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır (Tablo 11, sayfa 54).

Kardeş sayısı 4 olan öğrencilerin, kardeş sayısı daha az olan öğrencilere göre derslere ilişkin düşünceler alt boyutunda okul algı puanları daha düşük çıkmıştır (tablo 10;s.47). Bir ailede çocuk sayısı arttıkça ailenin çocuklarına ayırdığı vakit de otomatik olarak azalmaktadır. Bu yolla ilgi süresi azalan çocukların bu durumu okuldaki derslere olumsuz ilgi olarak yansıttığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Özyürek ve Tezel (2005) tarafından yapılan çalışmada ise çocuk sayısı arttıkça babanın daha sert-katı olduğu ve demokratik tutumdan uzaklaştığı bulunmuştur. Gelbal (2008), yapmış olduğu araştırmada kardeş sayısı arttıkça derslerdeki başarının da düştüğünü belirtmiştir. Kadının çok çocuk sahibi olmasının çocuklarının eğitimiyle çok fazla ilgilenememesini bu durumunda çocuğun okuldaki durumunu etkileyebileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda çocuk sayısının artışının, özelde derslere ilişkin düşünceler ile genelde okul algısını olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılabilir.

Hep aynı okulda okuyan öğrencilerin derslere ilişkin düşünceler alt boyutundaki okul algı puanları, okul değiştiren öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır (tablo16;s.57). Gökteş (2008), yapmış olduğu araştırmada az okul değişikliği yapan öğrencilerin ders başarılarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Okul iklimi algısı olumlu olan öğrencilerin derslerle düzeyinde de algısının olumlu olabileceğini ileri sürmüştür. Buradan hareketle, ilkökul boyunca okul değiştirmeksizin hep aynı okulda bulunan öğrencilerin okul, öğretmen ve okuldaki kurallarla ilgili olumlu algılar oluşturabildiği ve bu algılarının sonucunda ise özelde derslere ve genelde ise okula yönelik algılarının pozitif çıktığı sonucuna varılabilir.

Okula yürüyerek gelen öğrencilerin, okula araçla gelen öğrencilere göre derslere ilişkin düşünceler alt boyutundaki puanları yüksek çıkmıştır (tablo 17; s.59). Gülcemal (2019), yapmış olduğu araştırmada lise öğrencilerin okula devam etmeyi isteme durumlarının, özel araçla okula gelen öğrencilerin yürüyerek ya da toplu taşıma araçlarını kullanan öğrencilere göre daha avantajlı olduğu gözlemlemiştir. Tural (2002), yapmış olduğu çalışmada okulun eve uzaklığının öğrenci başarısını etkilediğini, evi okula yakın olan öğrencilerin daha başarılı olduğunu belirtmiştir. Buradan hareketle, muhtemelen kısa bir mesafeden okula

yaya gelen öğrencilerin okulla ilgili duyguları düşük olsa da, derslere yönelik düşünceleri daha olumlu çıkmıştır.

SONUÇ

Okul Algısı Ölçeğinin Her Bir Alt Boyutu İçin Elde Edilen Sonuçlar

1. Öğrencilerin genel olarak okul algısı puanı yüksek çıksa da, çok sayıda öğrencinin puanının ortalamasının altında olduğu sonucuna varılmıştır.
2. Öğrencilerin okul algılarının yükseltilmesi ve okulların daha çekici mekânlar haline gelmesi, yalnızca okulun sunduğu imkânlarla değil, aynı zamanda öğrencilerin sahip olduğu beklentilerin bir sonucudur. Bu beklentilerin okul algısını etkilediği sonucuna varılmaktadır.
3. İlkokulda okul ve/veya öğretmen değişikliğinin çocukların okul algı puanlarını olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmaktadır.
4. İlkokulda 4 yıl boyunca aynı okulda okuyan öğrencilerin doğal olarak hem okul hem de öğretmenleri ile sağlıklı bir iletişim kurabildiği, bu iletişimin yıllar içinde kuvvetlendiği ve bunun doğal bir sonucu olarak ise öğrencilerin okul algılarının olumlu bir yönde değiştiği sonucuna varılmaktadır.
5. Kuralları daha sert olduğuna inanılan işçilik gibi meslekleri icra eden ebeveynlerin çocuklarının bunu okullardaki kurallara da benzer şekilde yansıttığı, okul algılarının da bundan önemli ölçüde etkilendiği sonucuna varılmaktadır.
6. Aynı okulda uzun süre bulunma çocukların okulun demokratik anlayışları ile kurallarını daha iyi algılamalarına yol açabilmektedir. Bu durum da demokratik algı boyutunda okul algı puanlarına pozitif bir katkı yaptığı sonucuna varılabilir.
7. İlkokulda öğretmeniyle daha uzun süre birlikte olan öğrencinin, okulun demokrasi anlayışı ile okuldaki kuralları da daha çok içselleştirebildiği; bununda okul algılarına yön verdiği sonucuna ulaşılabilir.
8. Okulun çocukların yaşam alanına daha yakın olmasının onların okul algılarına pozitif bir katkı yaptığı sonucuna varılmaktadır.
9. Kardeş sayısının artmasının, okul algısını olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılabilir.

10. İlkokul boyunca okul değiştirmeksizin hep aynı okulda bulunan öğrencilerin okul, öğretmen ve okuldaki kurallarla ilgili olumlu algılar oluşturabildiği ve bu algılarının sonucunda ise okula yönelik algılarının pozitif çıktığı sonucuna varılabilir.

Belirlenen sonuçlara göre řu öneriler yapılabilir:

1. Öğrencilerin ilkokul boyunca aynı okul ve öğretmenle devam etmelerinin okul algılarını pozitif yönde etkilemesinden hareketle, ebeveynler çok zorunlu olmadıkça çocuğun aynı ilkokulda ve aynı öğretmenle devam etmesini sağlamalıdır.
2. Yaşam alanının okul algısını etkilemesinden hareketle, ebeveynler çocuklarını evlerine yakın okullara göndermelidirler.
3. Çocuk sayısının artışıının okul algısını olumsuz etkilemesinden hareketle ebeveynler, ortak yaşantılarını zengin kılabilmeyi garanti altına alabilecekleri kadar çocuk yapmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ada, Ş. (2007). *Sınıf yönetimi*. Zeki Kaya (Ed.). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Akbolat, M. <https://docplayer.biz.tr/11623649-Davranis-bilimleri-algilama-ve-algilama-hatalar.html> Erisim tarihi 11.03.2019
- Akey, T. (January, 2006). "School Context, Student Attitudes And Behavior And Academic Achivement: An Exploratory Analysis. Mdrç Building Knowledge to Improve Social Policy." Web: [http:// www.mdrç.org](http://www.mdrç.org) adresinden 14 Mayıs 2007' de alınmıştır.
- Akkaya, E. (2012). "Ortaöğretim öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi." Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Arnett, R.C. (1999). Metaphorical guidance: administration as building and renovation. *Journal of Educational Administration*, 37(1), 80-89.
- Aksoy,P. Ve Baran,G. (2010). "60-72 Aylık çocukların okula ilişkin algılarının resim yoluyla incelenmesi." *International conference on new trends in education and their implications*, 283-289.
- Akyıldız, N. (2017). "Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının incelenmesi: Diyarbakır ili örneği." Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi, Mersin.
- Akyüz, M. (1999). *İlköğretimde Görev Yapan Öğretmene Yönelik Hizmet İçi Eğitim, Eğitimden Yansımalar V*, 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu, Ankara.
- Andersson B. and Strander K. (2004) *Perceptions of School and Future Adjustment to Life: a longitudinal study between the ages of 18 and 25. Scandinavian Journal of Educational Research*, 48 (5), 459-476.
- Aptekar, L. (1981). Sociological and Psychological Factors of Mexican American High School Students' Perception of School. *Education*, 102 (1), 16-26.
- Arastaman, G. (2009). Lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 102-112.

- Aşan Ö. and Özyer K., Ampirical Study of Demografic Faktors Affecting Emotional Intelligence, Journal of Economic and Administrative Science of H.U., 21 (1), 2003
- Aydoğdu, E. (2008). “İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yoluyla analizi.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Bahçetepe, Ü. (2013). “İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ile algıladıkları okul iklimi arasındaki ilişki” (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Bakan, İ. ve Kefe, İ. (2012). “Kurumsal Açıdan Algı ve Algı Yönetimi.” *K.S.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt; 02, Sayı;01, s.19-34.
- Balcı, A. (2007). *Etkili okul okul geliştirme kuram uygulama ve araştırma* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ballard, C. (1996). “The Relationship Between Self-Concept, Academic Performance, And School Perception By African American Elementary Children.” Yüksek Lisans Tezi. Lehigh University, ABD.
- Başaran, İ.E. (1994) *Eğitim Yönetimi*, Ankara: Gül Yayınevi.
- Başaran, S., Gökmen, B. & Akdağ, B. (2014). Okul öncesi eğitimde okula uyum sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 197-223.
- Bilgiç, S., & Sarı, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi ve empatik sınıf atmosferi algıları. *Eğitim ve Uygulama*, 9(17), 1-19.
- Bozkurt, N. (2004). “Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler”. *Eğitim ve Bilim* 29 (133): 52–59.
- Bucak, B.E. (2002). Abant İzzet Baysal Üniversitesi eğitim fakültesinde örgüt iklimi: “yönetimde ast-üst ilişkileri”. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 7.
- Büyüköztürk, Ş., Şekercioğlu, G. ve Çokluk, Ö. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi.

- Can, S., (2008). “İlköğretim II. kademe öğrencilerinin okula bağlılık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Cevizci, Ahmet, *Felsefe Terimleri Sözlüğü*, Paradigma Yay., İstanbul, 2000.
- Civek, İ. (2018). “Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48-71 aylık çocukların okul algılarının incelenmesi.” Yüksek Lisans Tezi. Abant Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Cüceloğlu, D. (2002). *İletişim donanımları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalık, E. (2008). “İlköğretim öğrencilerinin iyimserlik düzeylerinin ve okula ilişkin algılarının incelenmesi.” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Çayoğlu, Hülya (2010). “Algılama Yönetimi ve Marka Kimliği İlişkisinde, Marka Algısının İncelenmesine Yönelik bir Araştırma.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halka İlişkiler Bilim Dalı.
- Çepni, S.(2007). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*, Üçüncü Baskı, Üçyol Kültür Merkezi Yayınları, Trabzon.
- Çevikbaş, S. (2016). “İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okul algılarının ve okula ilişkin duygularının incelenmesi.” Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Doğan, İ. (2004). *Sosyoloji kavramlar ve sorunlar*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Doğrul, Ü. (2012). Elektronik Alışveriş Davranışında Faydacı Ve Hedonik Güdülerin Etkisi. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1).
- Dönmez, S. (2016). “Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.”[The examining school climate, school engagement and quality of school life perception in middle school students in terms of various variables] (Unpublished master thesis). Sitki Kocaman University, Institute of Education Sciences, Mugla. Retrieved from <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Dönmez, Ş. ve Taylı A. (2018). Ortaokul Öğrencilerinde Okul İklimi, Okula Bağlılık ve Okul Yaşam Kalitesi Algısının İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 1-17.

- Ergün, M. (1994). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Fidan, N. Ve M. Erden (1998). *Eğitime Giriş*, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Gelbal, S. (2008). The effect of socio-economic status of eighth grade students on their achievement in Turkish. *Eğitim ve Bilim*, 33 (150), 1–13.
- Göksu, T. (2007). *Sosyal psikoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Göktaş, M. (2008). “İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Benlik Saygısı Düzeyleri İle Ders Başarıları Arasındaki İlişki.” Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Gülay H. ve Akman B. (2009). *Okulöncesi Dönemde Sosyal Beceriler*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Gülcemal, E. (2019). Okula yönelik tutum ve okul algısının öğrencilerin okulu kırma davranışı ile ilişkisi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Güldü, Ö. “Davranış Bilimleri ve İletişim” Ankara Üniversitesi. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/7657/mod_resource/content/0/KONU%206.pdf Erişim Tarihi 11.04.2019
- Hofman, R. H., Hofman, W. H. A., & Guldemon, H. (2001). The effectiveness of cohesive schools. *International Journal of Leadership in Education*, 4(2), 115–135.
- Illich, I., 1998, *Okulsuz toplum*, (Çev. M. Özey), İstanbul: Şule Yayınları, 160s.
- Işıkli Erdoğan, N. ve Şimşek, Z. C. (2014). Birinci sınıfa başlayan çocukların, velilerin ve öğretmenlerin okula uyumlarının incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 3(2), 62-70.
- İnceoğlu, M., (2010). *Tutum, Algı, İletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- Jimerson, S. R., Campos, E., & Greif, J. L. (2003). Toward an understanding of definitions and measures of school engagement and related terms. *The California School Psychologist*, 8, 7-27.
- Kaldırım, E. (2003). “İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin demokrasi algıları.” Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kaplan, L. S. & Geoffroy, K. E. (1990). Enhancing the school climate: New opportunities for the counselor. *School Counselor*, 38 (1), 7-12.
- Karadağ, E., (2005) “Eğitim Yönetimi ve Öğretim Yöntemleri İlişkisi Kapsamında Drama Yönteminin Değerlendirilmesi.” İstanbul: Yeditepe

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karasar N. ,*Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yay., Ankara, 2009, s.77.

Kayhan, Ü. ve Eroğlu, G. (2004). *Bir eğitim ortamı olarak okul (yapı, işleyiş, ilişkiler)*. Ankara: Nadir Kitap.

Kennard, H. (2009). Perceptions Of School From Students In A Rural School Environment. Doktora Tezi. Mississippi State University, ABD.

Kırtıl, S. (2009). “İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ile yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi.” Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Koçyiğit,S., (2014). Çocukların Bakış Açısıyla Okul Öncesi Eğitim. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 , 203-214.

Kurşun, A. T. (2011). “Okulların kurumsal imajının okul yöneticilerinin etik liderlik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi.” Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kuş, Z. ve Çetin, T. (2014). İlköğretim Öğrencilerinin Demokrasi Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(2), 1-22.

McGrath, J. (1991). The associations between students’ perceptions of school organizational climate, self-concept, and attendance in Connecticut middle schools. Doktora Tezi. University of Bridgeport, ABD.

Nalçacı, A., Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 239-258.

Okanlı, Ayşe “Çocuk Psikolojisi ve Ruh Sağlığı” Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. <http://www.ataaof.edu.tr/wp-content/uploads/CocukPsikolojisiVeRuhSagligi.pdf> Erişim Tarihi 14.03.2019

Öğülmüş, S. ve Çok, F (1996). *İlkokul Öğrencilerinin Okulla İlgili Algıları*. Birinci Ulusal Çocuk Kültürü Sempozyumunda sunuldu, Ankara

Özbaşı, D. (2009). “Sınıf Öğretmenleri İçin Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme İle İlgili Yeterlik Göstergelerinin ve Bunlara İlişkin

- Algılarının İncelenmesi.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anlra Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir S. ve Akkaya E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* [Educational Administration: Theory and Practice], 19(2), 295-322.
- Özdemir, M. (2008). Eğitim yönetiminde yerleşme siyasaları. *Amme İdaresi Dergisi*, 41(3), 153-168.
- Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37, 96-109.
- Özdemir, M. ve Kalaycı, H. (2013). Okul Bağlılığı ve Metaforik Okul Algısı Üzerine Bir İnceleme: Çankırı İli Örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13 (4), 2125–2137.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E ve Erkan, S. (2010). İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Okul İklimine İlişkin Algılarını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 213–224.
- Özer, Mehmet Akif (2012), “Bir Modern Yönetim Tekniği Olarak Algılama Yönetimi Ve İç Güvenlik Hizmetleri”, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, Sayı 33, Ss. 147-180.
- Özkan, F. (2015). “Öğrencilerin okullarının imajına ilişkin algıları ve aidiyet düzeyleri(İstanbul Eyüp İlçesi örneği).” Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Özkan, Ö. ve Kaya, Ş. (2015). Bilimsel Makalede “Sınırlılıklar” Neden Ve Nasıl Yazılır. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14 (6), 496-505.
- Öztabak, M. (2017). İlkokul 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Okul Algısı. *Yaşadıkça Eğitim*, 31(1), 103-124.
- Özyürek, A. ve Tezel Şahin, F. (2005). 5-6 Yaş Grubunda Çocuğu Olan Ebeveynlerin Tutumlarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 19–34.

- Patama, R. (2003). Student Satisfaction in Thai Private Vocational Schools. Doctorate Dissertation. Department of Educational Administration and Foundations, Illinois State University.
- Senge, P., McCabe, N. C., Lucas, T., Smith, B., Dutton, J. ve Kleiner, A. (2014). *Öğrenen Okullar*. (Çev. Ed. Münevver Çetin). Ankara: Nobel.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. (2013). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı.
- Sönmez, V., Bircan, İ., Karatürk, K., Senemoğlu, N., Tezcan, M., Yanpar, T., ... & Şahin, A. E. (2013). *Eğitim bilimine giriş*. Anı Yayıncılık.
- Steinberg, S. (1996) *Beyond the Classroom: Why School Reform Has Failed and What Parents Need to Do*. New York: Simon and Schuster.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Büyük Türkçe Sözlük* Tek Cilt. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tural, N. (2002). Öğrenci Başarısında Etkili Okul Değişkenleri Ve Eğitimde Verimlilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35 (1-2), 39-54.
- Turan, İ., Şimşek, Ü. ve Aslan, H. (2015). Eğitim Araştırmalarında Likert Ölçeği ve Likert-Tipi Soruların Kullanımı ve Analizi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*; 2015; (30): 186-203.
- Uysal, H., Aydos, E. H., & Akman, B. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarının sınıfa uyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 617-645.
- Yaman, E. & Peker, A. (2012). Ergenlerin siber zorbalık ve siber mağduriyete ilişkin algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (3), 819–833.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2000). *Resimleriyle Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldız, A. (2012). İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinde “Okul” Kavramına İlişkin Nitel Bir Analiz. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (2), 609–626.

- Yıldız, M. Ve Kutlu, M. (2015). Erinlerde Okula Bağlanmanın Yordayıcısı Olarak Sosyal Kaygı Ve Depresif Belirtilerin İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31).
- Yılmaz, K. (2007). İlköğretim Okulu 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 485-400.
- Yiğit, B. ve Bayrakdar, M. (2006). *Okul Çevre İlişkileri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yurdabakan, İ. ve Tektaş, M. (2013). Taşınalı İlköğretim Öğrencilerinin Taşınalı Eğitime İlişkin Görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (3).
- Yurdakavuştu, Y. (2012). “İlköğretim öğrencilerinde duygusal zeka ve sosyal beceri düzeyleri.” Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

ÖZ GEÇMİŞ			
Adı, Soyadı	Özge BEYAZ		
Doğum Yeri ve Yılı	Maden 1985		
Medeni Durumu	Evli		
Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi	İngilizce B1seviyesi		
Öğrenim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı	Kurum Adı	
Lisans	2001	2005	Kırıkkale Üniversitesi
Yüksek Lisans	2013	halen	RTEÜ
Doktora			
Çalıştığı Kurum (/lar)		Başlama - Ayrılma Yılı	
1.İshakoğlu İlkokulu		2014	halen
2.Aşıklar İlkokulu		2009	2014
3.Büyükçiftlik İlkokulu		2006	2009
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			
Katıldığı Proje ve Toplantılar	Etwinning Rize Çalıştayı Adana XI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bartın USOS 2015 Etwinning Antalya Ulusal Konferansı		
Yayınlar	Minik dedektifler-sözlü bildiri Okul görüşleri-sözlü bildiri Kavram yanılgıları-poster sunum		
Aldığı Ödüller	Etwinning Proje Ulusal Kalite Ödülü Etwinning Proje Avrupa Kalite Ödülü		
İletişim (eposta)	ozgebeyaz28@gmail.com		